

Kainuun tilannekuva ja kuntakierroksen taustoitukset

Kuntakierroksen 2022 avaus 5.5.2022

Esityksen tavoite ja sisältö

- **Esityksen tavoite** on taustoittaa Kainuun liiton vuoden 2023 toiminta- ja taloussuunnitelmaa – erityisesti kuntakierrosta toukokuulla 2022
- **Esityksen sisältö:**
 - **Kainuun aluekehityksen tilannekuva**
 - **Kainuun kehitysnäkymät:** mahdollisuudet ja pullonkaulat
 - liitto ylläpitää jatkuvasti yhdessä sidosryhmiensä kanssa Kainuun aluekehityksen tilannekuvaa
 - Tilannekuva on yhteinen tilannekuva on keskeinen perusta Kainuu-ohjelmalle ja Kainuun edunajamiselle
 - **Kainuun liiton rooli aluekehittäjänä**
 - Kainuu-ohjelma, ehdotus Kainuu-sopimukseksi
 - Rahoitusvälineet (EU-rahoitteiset ja kansalliset)
 - Maakuntakaavoitus ja liikennejärjestelmäsuunnittelu
 - Mainetyö; maakuntakuva, aluemarkkinointi
 - Edunajaminen; alueyhteistyö ja kansainvälinen toiminta
 - **Kainuun liiton tehtävien organisointi**
 - **Kainuun liiton kuntakierroksen keskustelualoitteita ja ennakkokysymyksiä**

1. Kainuun aluekehityksen tilannekuva

Kainuu on muuttunut ”positiivisen rakenne-muutoksen alueeksi” vuodesta 2015 alkaen

Keskeiset aluekehityksen haasteet Kainuulle ovat:

- **Osaavan työvoiman saatavuusongelmat**
- **Ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus: etäisyys markkinoista ja matkaketjujen puutteellisuus**
- **Investointien toteutuminen (rahoituksen saatavuus ja varmistuminen)**

Kainuun maakunnan ja valtioneuvoston väliseen aluekehittämisen keskusteluihin (3.2.2022) vuoden 2021 lopulla valmisteltu tilanne- ja kehityskuva:

<https://kainuunliitto.fi/assets/uploads/2022/03/Kainuun-ALKE-tilanne-ja-kehityskuva.pdf>

MAAPINTA-ALA

22 687 km²

3. suurin

VÄKILUKU

71 255

2021

YÖPYMISIÄ

972 000

2021

KESÄMÖKKEJÄ

12 100

2020

UUSIUTUVA
ENERGIA

61 %

2020

VÄESTÖTIHEYS

3,5 as/km²

*Tilaa, rauhaa ja
puhdasta luontoa*

METSÄÄ

1,93 milj. ha

90 % maapinta-alasta

JÄRVIÄ

4 639

12 % pinta-alasta

PUHDAS ILMA

*pienhiukkaspitoisuus
2. pienin maakunnista*

päivitetty 3.3.2022

Kainuussa on

- ★ 1 maailman tehokkaimmista supertietokoneista, Kajaani
- ★ Unescon kirjallisuuskaupunki, Kuhmo
- ★ Suomen 2. paras matkailualue Kajaanin seutukunta & 3. paras matkailualue Sotkamo (2020)
- ★ Suomen paras hiihtokeskus (2020), Vuokatti
- ★ Suomen nuorin kansallispuisto, Hossa, Suomussalmi
- ★ Suomen suurin järvenselkä, Oulujärvi
- ★ Eniten miesten pesäpallon Suomen mestaruuksia, Sotkamon Jymy

BKT €/as.

34 028

2019

3

supertietokonetta

TYÖPAIKKOJA

27 200

2019

TYÖTTÖMYYS

10,8 %

vuoden 2021 lopussa

KAINUUN LIITTO

+ Yöpymiset
lisääntyneet

+ Uusiutuvan
energian osuus
kasvanut

+ BKT noussut

**Taajama-
aste**

74,6 %

koko maa 86,4 %

Väestötiheys

3,5 as/km²

koko maa
18,3 as/km²

Keski-ikä

47,6 v.

koko maa 43,6 v.

**Vieraskielisten
osuus**

3,6 %

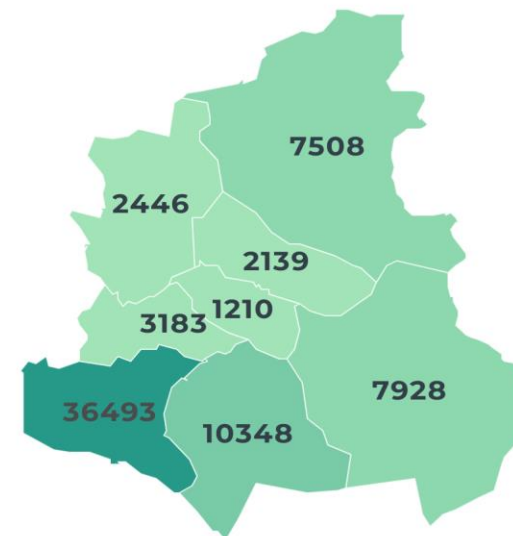
koko maa 8,3 %

**Väestöllinen
huoltosuhde**

76,5

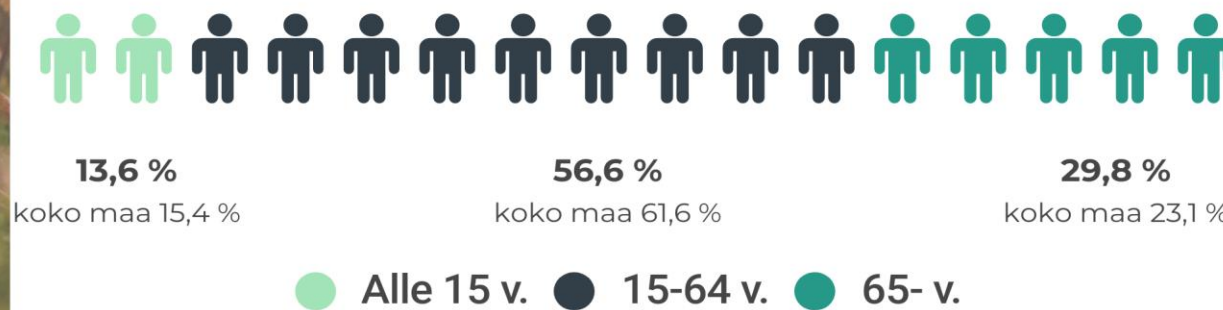
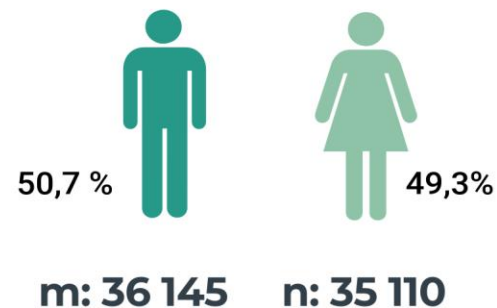
koko maa 62,4

KAINUUN VÄESTÖ

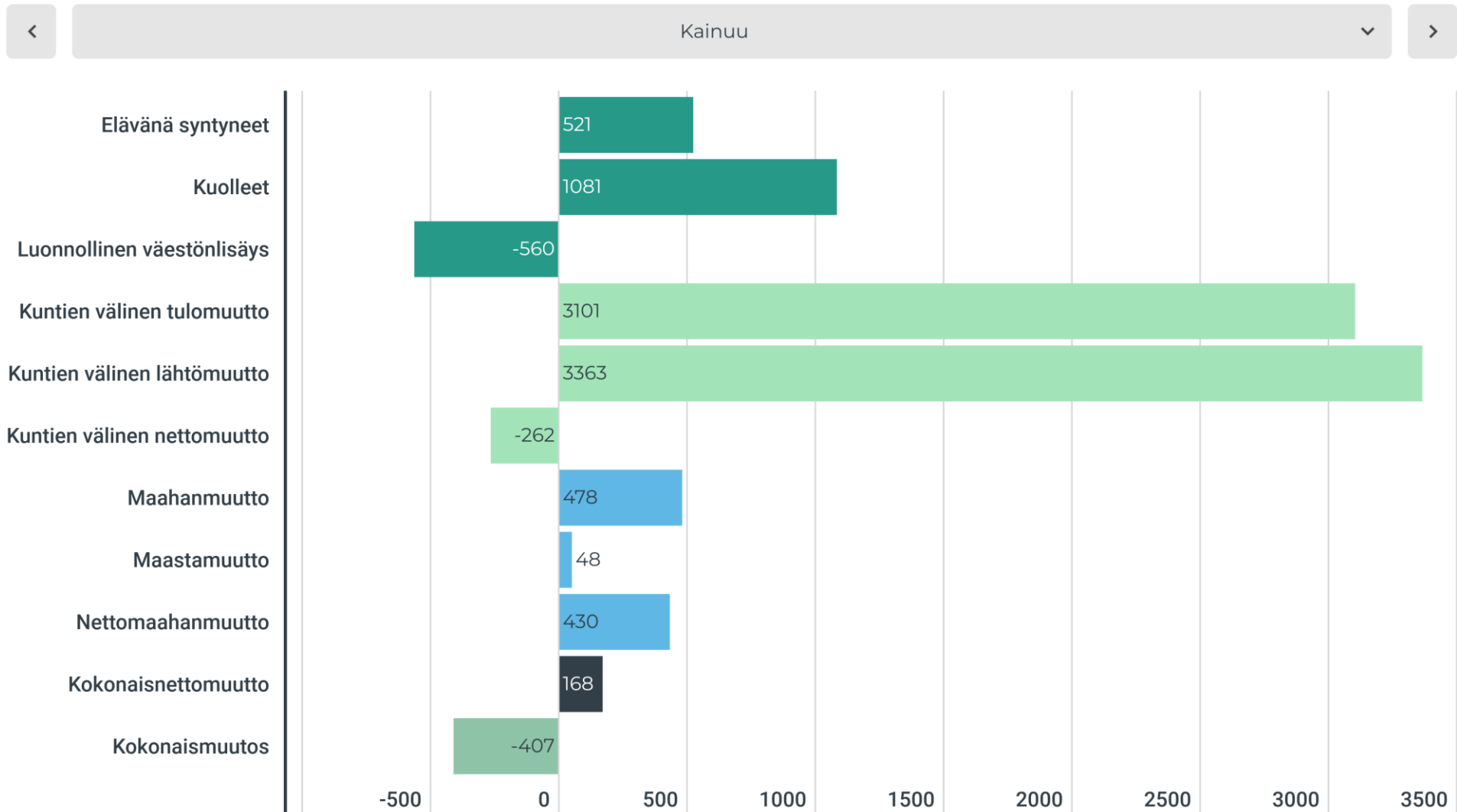

Väkiluku kunnittain 2021

VÄKILUKU
71 255
2021

VÄESTÖNMUUTOKSET 2021*

Data: Tilastokeskus, väestönmuutokset, *ennakkotieto
Kainuun liitto 21.4.2022

- **Vuonna 2021 Kainuun sai muuttovoittoa +168 henkilöä**
- Nettomaahanmuutto +430 henkilöä
- Tulomuutto kasvoi +76 henkilöä
- **Syntyvyys nousi +13,3 % vuonna 2021**
- Ikärakenteesta johtuen väestö kuitenkin vähenee.

VÄESTÖNMUUTOKSET KAINUUSSA JA KUNNISSA 2021*

	Kainuu	Hyrnsalmi	Kajaani	Kuhmo	Paltamo	Puolanka	Ristijärvi	Sotkamo	Suomussalmi
Elävänä syntyneet	521	12	339	29	13	11	7	81	29
Kuolleet	1081	43	437	168	71	49	32	141	140
Luonnollinen väestönlisäys	-560	-31	-98	-139	-58	-38	-25	-60	-111
Kuntien välinen tulomuutto	3101	70	1624	259	173	107	57	517	294
Kuntien välinen lähtömuutto	3363	98	1892	252	165	116	59	483	298
Kuntien välinen nettomuutto	-262	-28	-268	7	8	-9	-2	34	-4
Maahanmuutto	478	3	327	18	0	5	2	86	37
Maastamuutto	48	4	18	1	3	2	0	17	3
Nettomaahanmuutto	430	-1	309	17	-3	3	2	69	34
Kokonaisnettomuutto	168	-29	41	24	5	-6	0	103	30
Kokonaismuutos	-407	-60	-69	-115	-51	-44	-25	42	-85
Väkiluku	71257	2139	36498	7927	3184	2447	1210	10343	7509

Väestönmuutostiedot ovat vielä ennakkotietoja, siksi väkiluvussa eri luku (71257) kuin lopullinen väkilukutieto 71 255.

Data: Tilastokeskus, väestönmuutokset, *ennakkotieto
Kainuun liitto 21.4.2022

Tulomuutto
kääntyi kasvuun
vuonna 2020

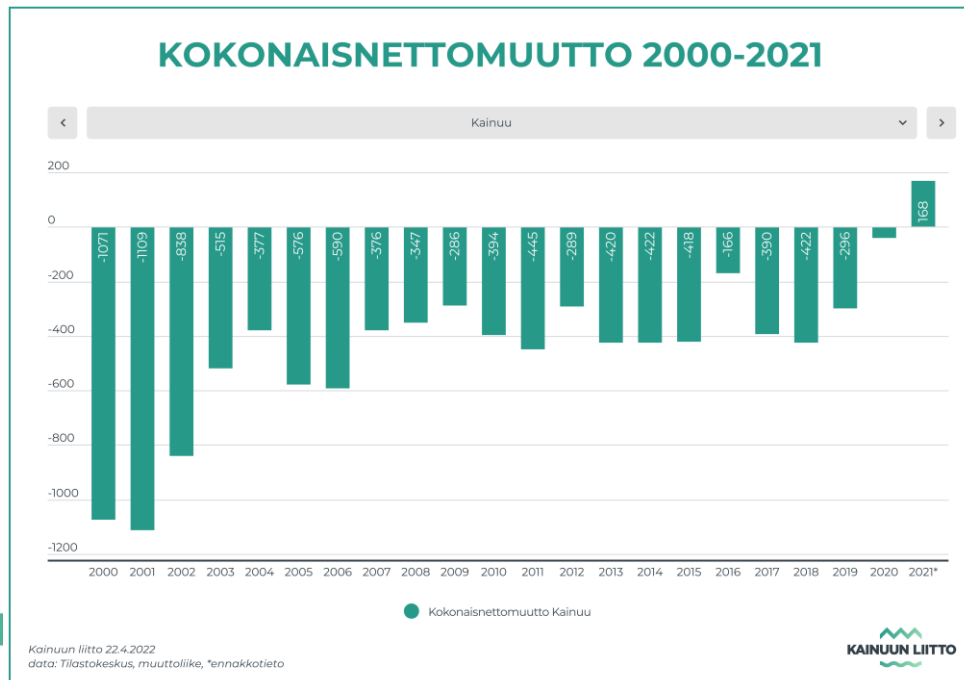
Tulomuutto
kasvoi +8 %
2020 ja +2,5 %
2021.

Vuonna 2021
muuttovoittoa sai
5 Kainuun
kuntaa.

Sotkamon
väkiluku kasvoi
vuonna 2021.

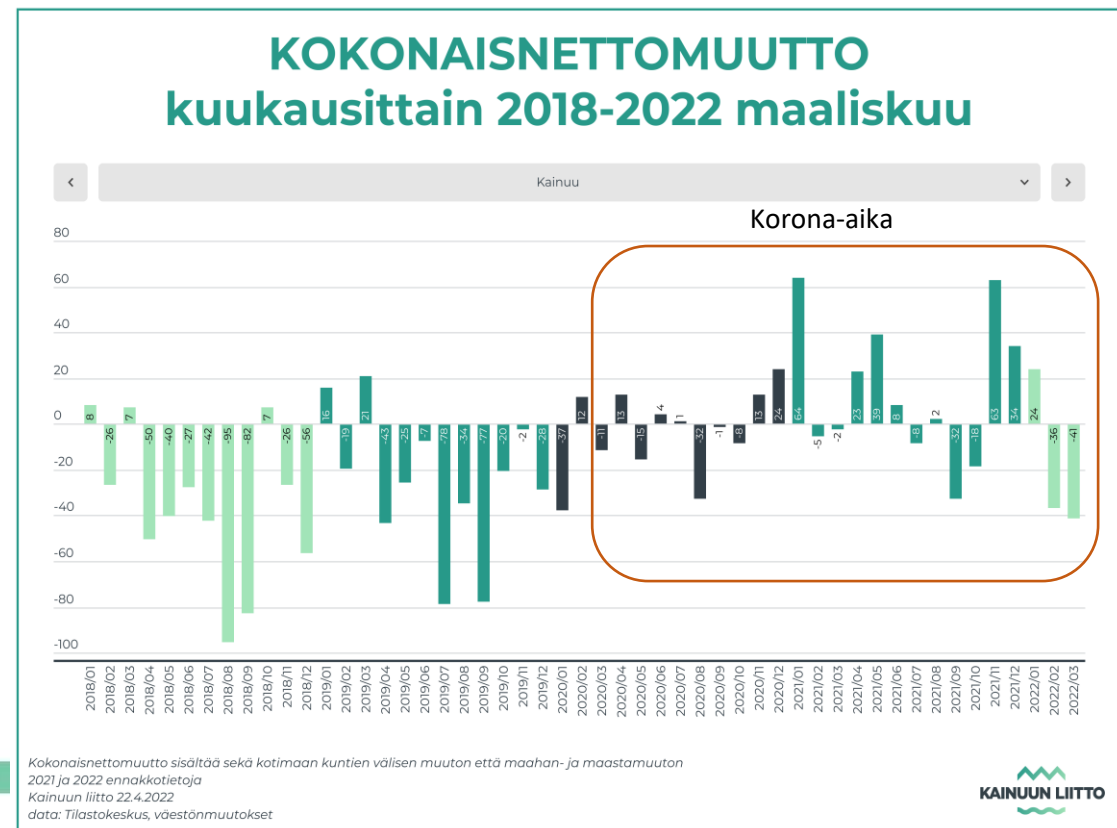
Muuttotappiosta muuttovoiton tavoitteluun

- Muuttotappio on ollut useina vuosina yli -400 asukasta / vuosi, jopa yli -1000 tuhat 2000-luvun alussa.
- Vuonna 2020 muuttotappio oli vain -31 henkilöä.
- Vuonna 2021 Kainuu sai **muuttovoittoa 168 henkilöä**.
 - Tulomuutto kasvoi 9,1 % vuonna 2020 ja 2,5 % vuonna 2021.
- Alkuvuonna tammi-maaliskuu 2022 muuttotappiota -53 henkilöä.

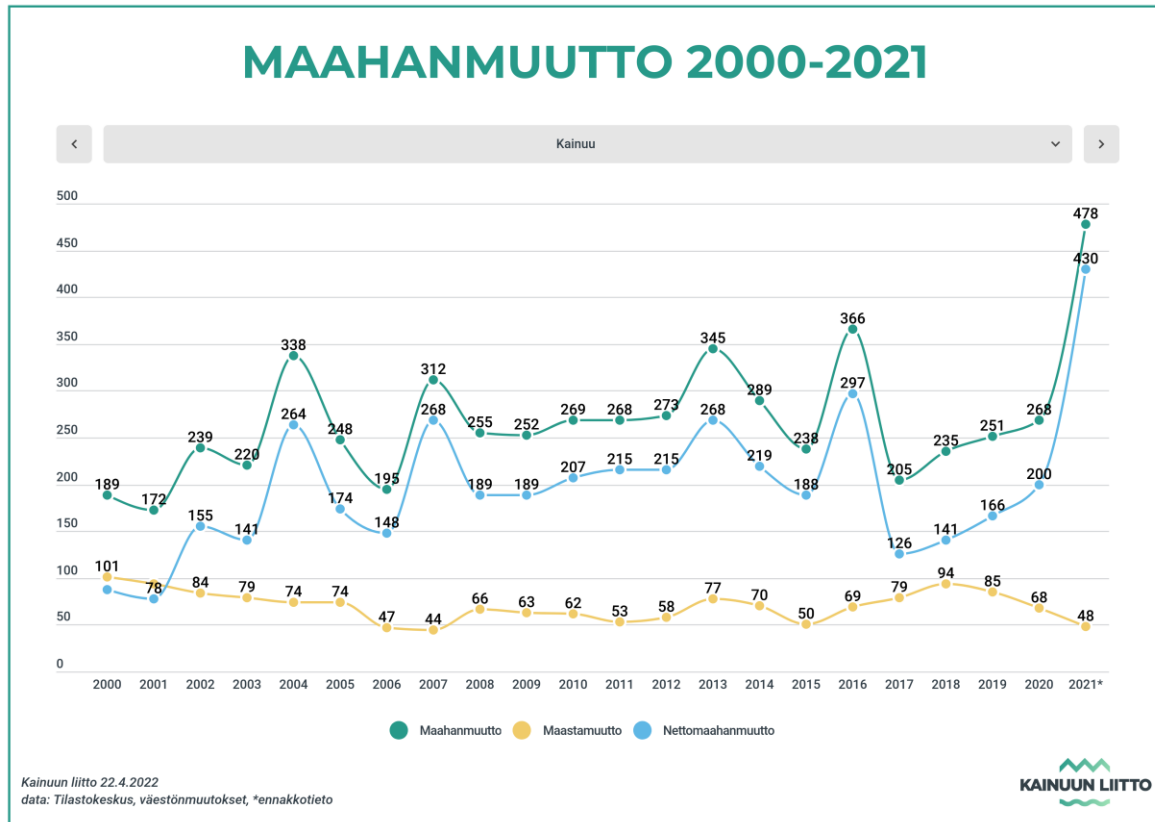
Kainuu-ohjelmassa Kainuulle pitkän aikavälin väestötavoite

- Luonnollisen väestökehityksen (syntyvyys-kuolleisuus) negatiivisuudesta johtuen kehityksen suunnan muuttamisen on erittäin haasteellista
- Muuttoliikkeeseen voidaan ja halutaan vahvasti vaikuttaa

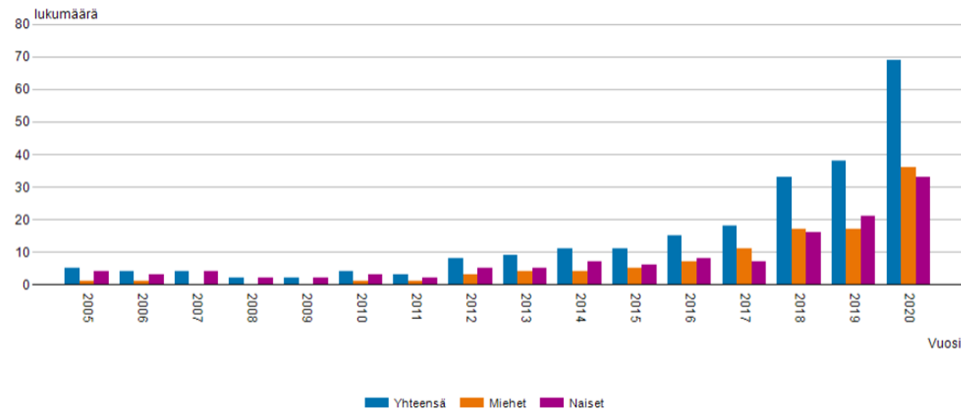

Maahanmuutto

- Maahanmuuttoa Kainuuseen vuonna 2021 478 henkilöä, kasvua +78 % (luku sis. myös suomalaisten maahanmuuton).
- Ukrainalaisia pakolaisia tullut Kainuuseen satoja.
- Kainuu-ohjelman tavoitteena on, että maahanmuuttajien määrä Kainuussa kasvaa.

Ukrainalaisten asukkaiden määrä Kainuussa 2005-2020

Kainuun aluetalouden tilannekuva

KÄRKITOIMIALOJEN SUHDANTEIDEN MUUTOS 2015-2020

Liikevaihdon muutos **+497 M€, 72 %**

Henkilöstömäärän muutos **+1200, +20 %**

Biotalous

+8 % liikevaihto

+15 % henkilöstömäärä

Metsä- ja puuklusteri

+20 % liikevaihto

+16 % henkilöstömäärä

Elintarvikeklusteri

+36 % liikevaihto

+5 % henkilöstömäärä

Energiaklusteri

-12 % liikevaihto

-24 % henkilöstömäärä

Kaivannaistoiminta

+485 % liikevaihto

+149 % henkilöstömäärä

Matkailuklusteri

-10 % liikevaihto

-9 % henkilöstömäärä

ICT- ja elektroniikka-klusteri

+25 % liikevaihto

+12 % henkilöstömäärä

Metalliklusteri

+28 % liikevaihto

+0 % henkilöstömäärä

Kainuu on muuttunut positiivisen rakennemuutoksen alueeksi
-> TEM:n nimeämä
siltasopimusalue 2019-2020

- Kärkitoimialojen liikevaihto kasvanut 72 % (+497 M€)
- Henkilöstömäärä kasvanut 20 % (+1200 hlöä)
- **Kasvu on ollut kaivannaistoiminnassa** valtavaa, erityisesti liikevaihdossa **+485 %** ja henkilöstössä **+149 %**
- Vahvaa kasvua on ollut kaikissa klustereissa pl. energiaklusteri.
- Matkailu kasvoi kovasti vuoteen 2019 saakka, koronapandemia laski suhdanteita.

=> **pula osaavasta työvoimasta** kehittynyt nopeasti, sillä eläköityminen on ollut samaan aikaan huomattavasti suurempaa kuin nuorten ikäluokkien tulo työmarkkinoille

KAINUUN KÄRKITOIMIALOJEN SUHDANTEET 1. puolivuosi 2021

Kärkitoimialojen liikevaihto

1,38
Mrd €

Kärkitoimialojen henkilöstömäärä

6934

Biotalous

+10,8 % liikevaihto

+0,8% henkilöstö

Metsä- ja puuklusteri

+16 % liikevaihto

+2,8 % henkilöstö

Energiaklusteri

+4,4 % liikevaihto

+4,5 % henkilöstö

Elintarvikeklusteri

+14,2 % liikevaihto

+0,9 % henkilöstö

Kaivannaistoiminta

+8,4 % liikevaihto

+14,5 % henkilöstö

Matkailu

+6,7 % liikevaihto

-0,1 % henkilöstö

ICT- ja elektroniikka-klusteri

+11,2 % liikevaihto

+5,7 % henkilöstö

Metalliklusteri

+36,8 % liikevaihto

+4,5 % henkilöstö

Liikevaihdon ja henkilöstömääräestimaatin muutos 1. puolivuosi 2021

Kainuun liitto, 21.12.2021

Data: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

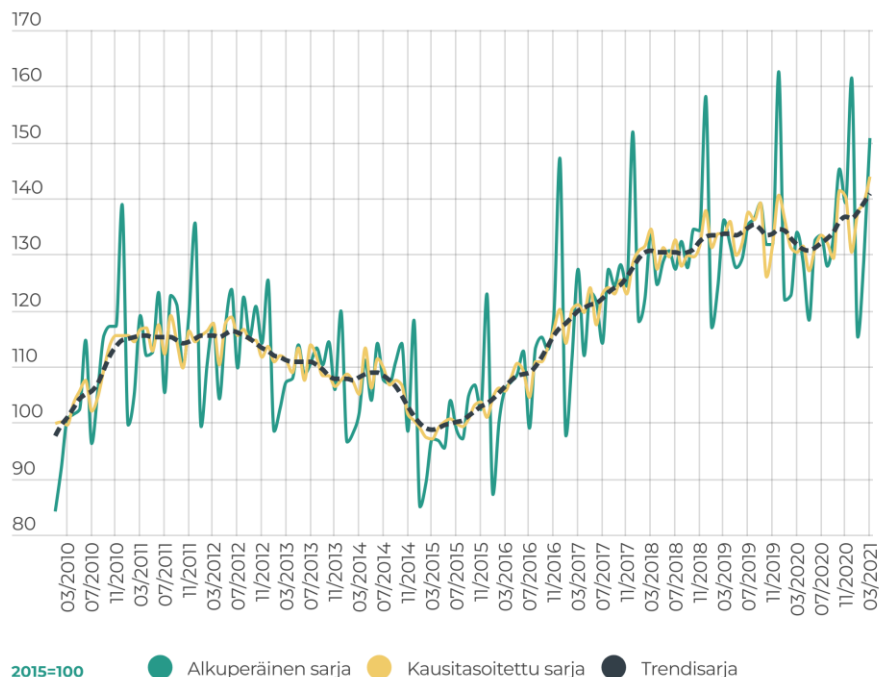

- Koronanotkahduksen jälkeen vuoden 2021 1. vuosipuolikkaalla kaikkien kärkitoimialojen liikevaihto ja henkilöstömäärä kasvaneet, pois lukien matkailun henkilöstömäärän lievä väheneminen.
- Kovin liikevaihdon kasvu metalliklusterissa (+36,8 %).
- Henkilöstömäärä kasvoi eniten kaivannaistoiminnassa (+14,5 %)

Kaikkien toimialojen suhdanteet 2010-2021 maaliskuu

Suhdannekehitys Kainuussa 2010-2021 maaliskuu

LIKEVAIHTO (TOL A-X)

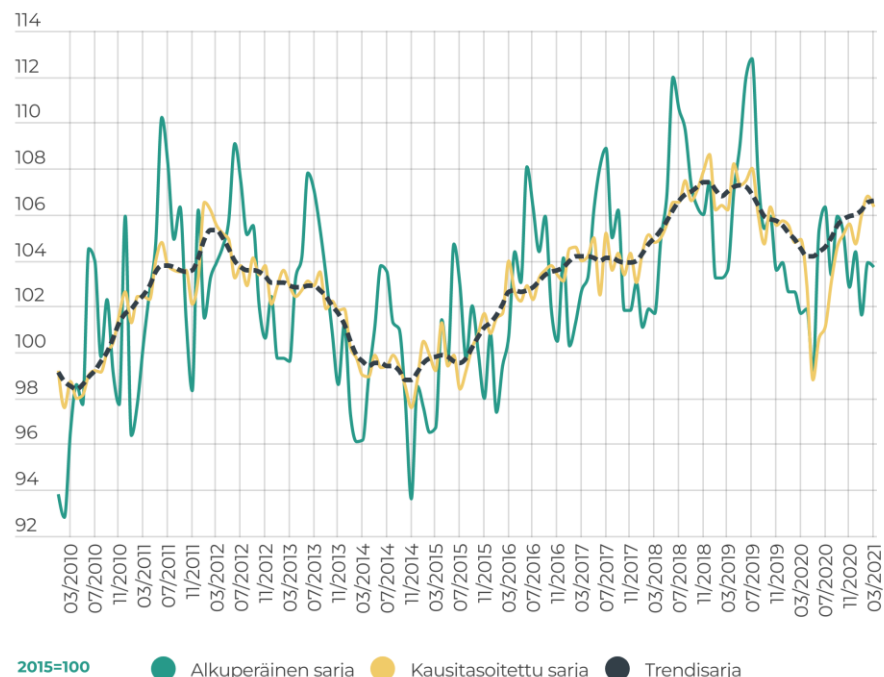
Kainuun liitto, 17.12.2021

data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Suhdannekehitys Kainuussa 2010-2021 maaliskuu

HENKILÖSTÖ (TOL A-X)

Kainuun liitto, 17.12.2021

data: Tilastokeskuksen asiakaskohtainen suhdannepalvelu

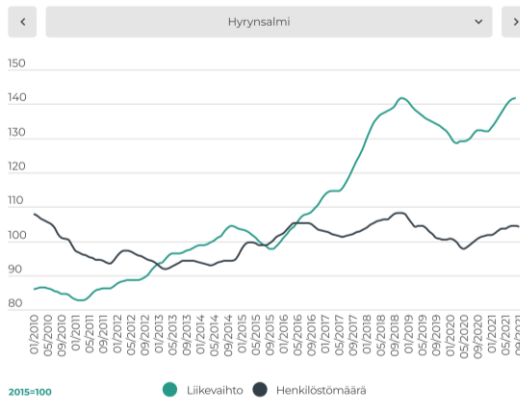
Kaikkien toimialojen suhdannekehitys ollut nousujohteista vuodesta 2015 saakka.

Koronapandemian notkahduksen jälkeen suhdanteet palanneet kasvun tielle.

Suhdanteet kunnittain 2010-2021 syyskuu

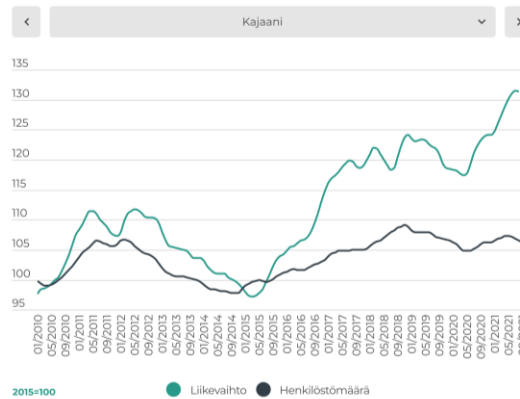
Hyrynsalmi

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

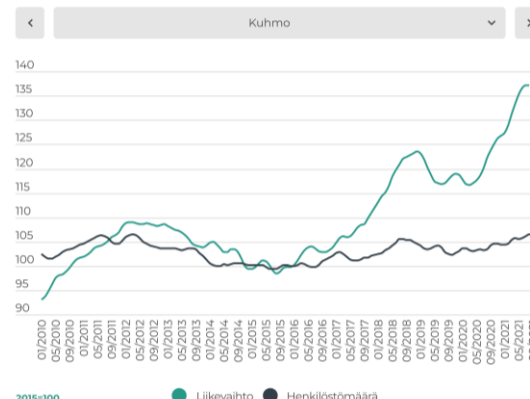
Kajaani

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

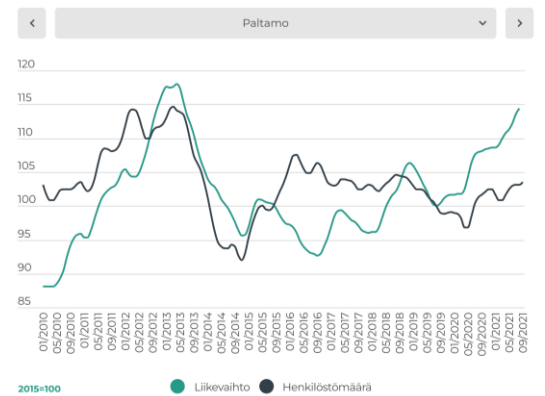
Kuhmo

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

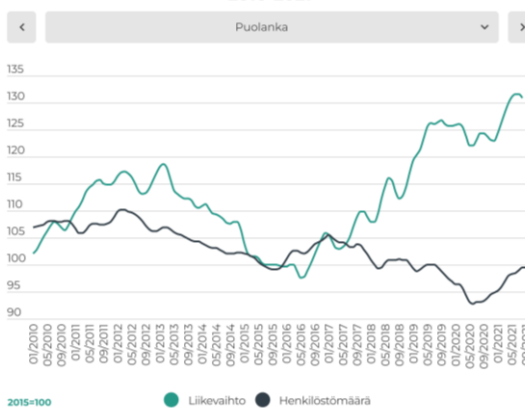
Paltamo

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

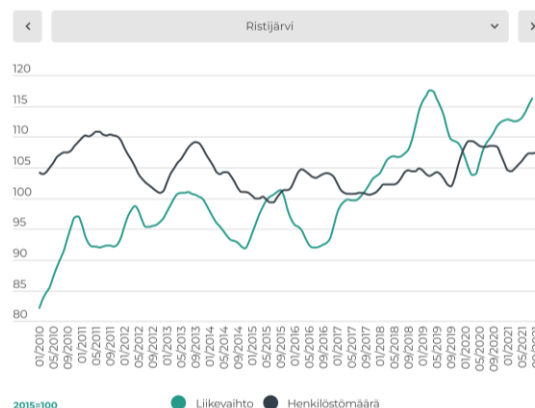
Puolanka

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

Ristijärvi

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

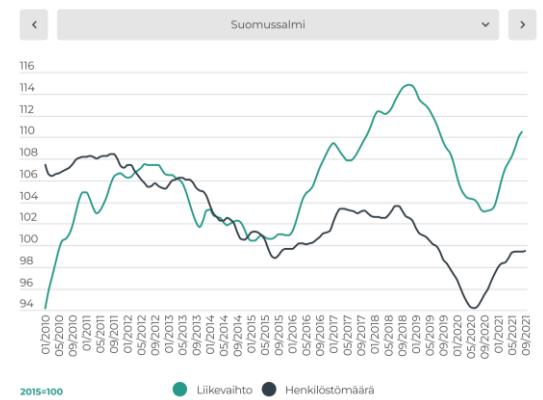
Sotkamo

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

Suomussalmi

Liikevaihdon ja henkilöstömäärän trendivertailu (TOL A-X)
2010-2021

HUOM! Indeksiasteikko vaihtelee kunnittain. Kaikissa vuosi 2015 = 100

TYÖVOIMA

30 330

18-64 v.
2020

TYÖPAIKAT

27 218

2019

TYÖTTÖMYYS

10,8 %

koko maa 10,5 %
12/2021

TYÖLLISYYS

15-64 v.

69,3 %

koko maa 72,3 %
2021

NUORISO-
TYÖTTÖMYYS

15-24 v.

15,4 %

koko maa 12,4 %
12/2021

REKRYTOINTI-
ONGELMIA

60 %

koko maa 48 %
2021

KAINUUN TYÖLLISYYS

Uudet avoimet
työpaikat vuonna 2021

13 977 + 80 %

Työttömät työnhakijat

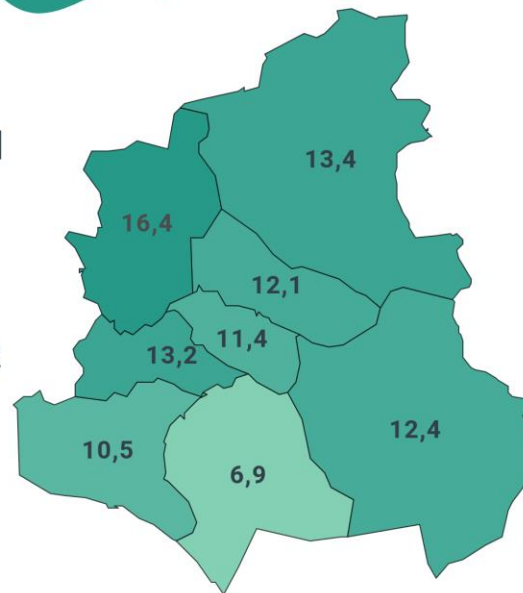
3 335 -13 %

vuoden 2021 lopussa

m: 66,4 % n: 72,1% työllisyysaste

m: 61 % n: 39 % pitkäaikaistyöttömien osuus

Työttömyysaste (%) kunnittain
vuoden 2021 lopussa

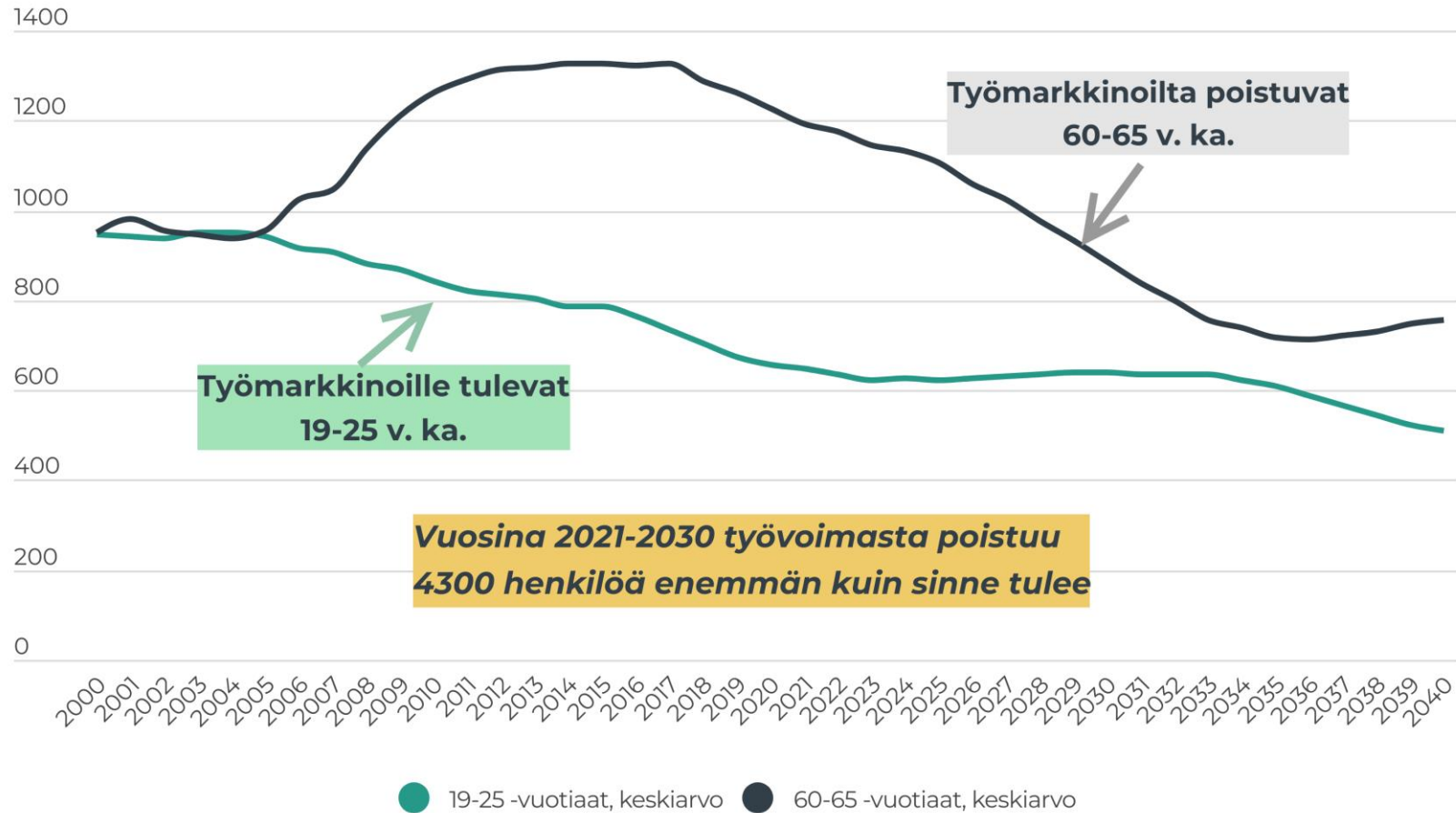
Nopea kasvu on johtanut
koko maan vaikeimpiin
rekrytointiongelmiin
ja työvoimapulaan.

Kainuussa on uusia
avoimia työpaikkoja
ennätysmäärin. Vuonna
2021 uusia avoimia
työpaikkoja tuli hakuun
lähes 14 000, mikä on
80 % enemmän kuin
edellisenä vuonna.

Vuonna 2021 jopa 60 %
työvoimaa etsineistä
yrityksistä ilmoitti
kokeneensa ongelmia
työvoiman hankinnassa
(koko maa 48 %).

Kainuun liitto, päivitetty 25.4.2022

KAINUUN TYÖMARKKINOILTA POISTUVAT JA SINNE TULEVAT IKÄLUOKAT

Download data

Kainuun liitto, päivitetty 11.11.2021

data: Väestörakenne ja väestöennuste 2021 Tilastokeskus

Vuosittain työmarkkinoilta poistuu yli 500 henkilöä enemmän kuin sinne tulee.

Kunta-alalta eläköityy Kainuussa 38 % (3000 henkilöä) vuoteen 2031 mennessä (Kevan ennuste).

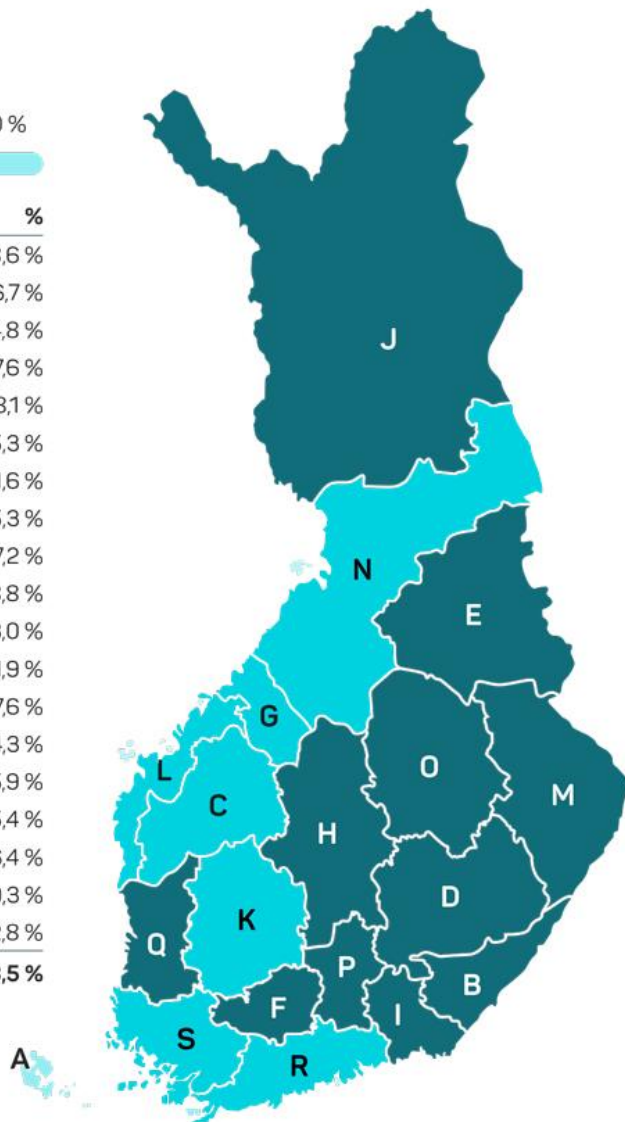
NÄIN KUNTA-ALA ELÄKÖITYY

Arvio eläkkeelle jäävistä kuntatyöntekijöistä 2021 – 2030*

Kunta-alan eläköitymisennuste
maakunnittain 2021–2030

Maakunta	Henkilöä	%
A Ahvenanmaa	939	28,6 %
B Etelä-Karjala	4 445	36,7 %
C Etelä-Pohjanmaa	7 237	34,8 %
D Etelä-Savo	5 564	37,6 %
E Kainuu	3 014	38,1 %
F Kanta-Häme	5 187	35,3 %
G Keski-Pohjanmaa	2 840	31,6 %
H Keski-Suomi	8 744	35,3 %
I Kymenlaakso	5 509	37,2 %
J Lappi	6 978	38,8 %
K Pirkanmaa	15 089	33,0 %
L Pohjanmaa	5 968	31,9 %
M Pohjois-Karjala	6 095	37,6 %
N Pohjois-Pohjanmaa	13 926	34,3 %
O Pohjois-Savo	9 876	35,9 %
P Päijät-Häme	6 077	35,4 %
Q Satakunta	7 608	36,4 %
R Uusimaa	47 621	30,3 %
S Varsinais-Suomi	15 383	32,8 %
Koko maa	178 381	33,5 %

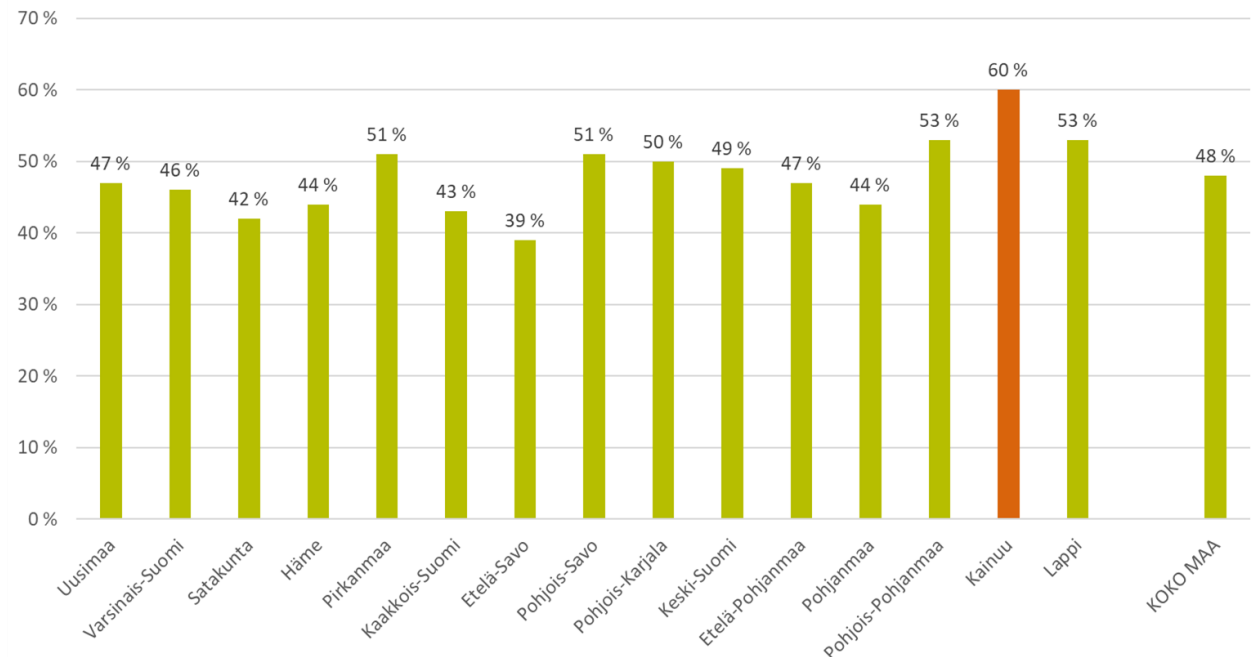
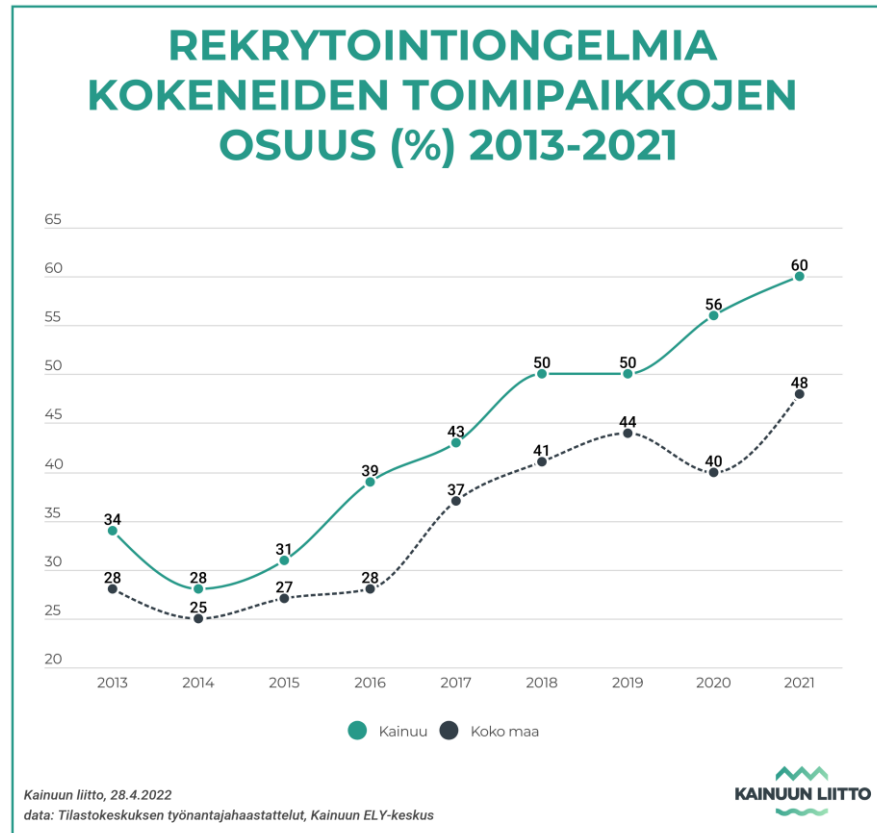

Kainuun kunta-alan eläköitymisennuste

- Yhteensä kunta-alalta on siirtymässä eläkkeelle kymmenen vuoden kuluessa yhteensä **33 %** nykyisistä työntekijöistä ja valtiolta **35 %**. Alueellisesti kunta-alan eläköityminen on lähivuosina voimakkainta Pohjois- ja Itä-Suomessa.
- Kainuussa 10 vuoden kuluessa eläköityvien ennuste on yli 3000 eli 38,1%

Rekrytointiongelmien maan pahimmat Kainuussa

60 %

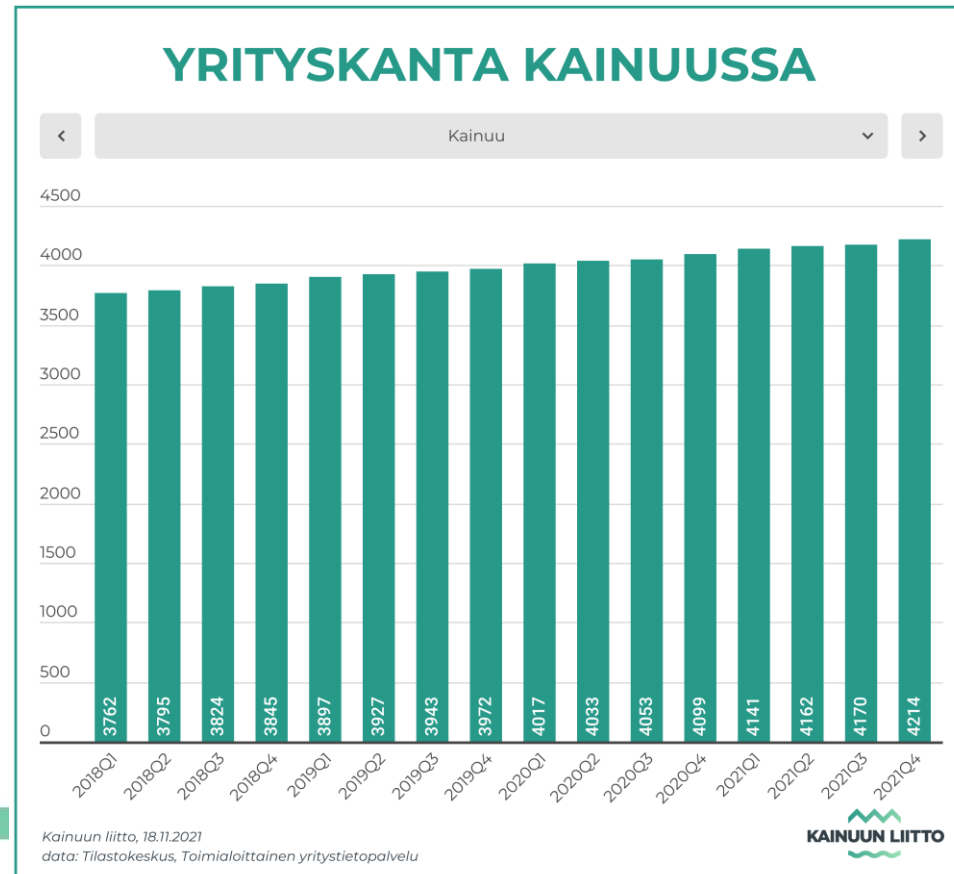
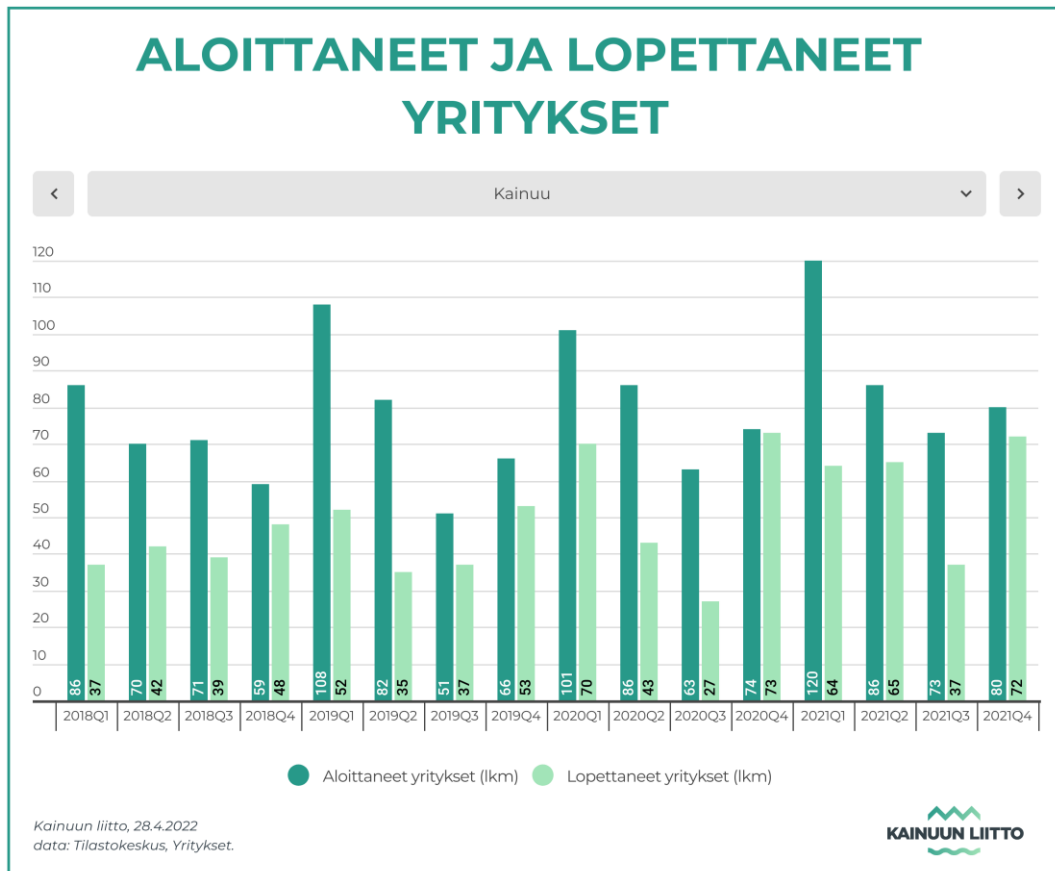

Lähde: Ely-keskus

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset ja yritysanta Kainuussa

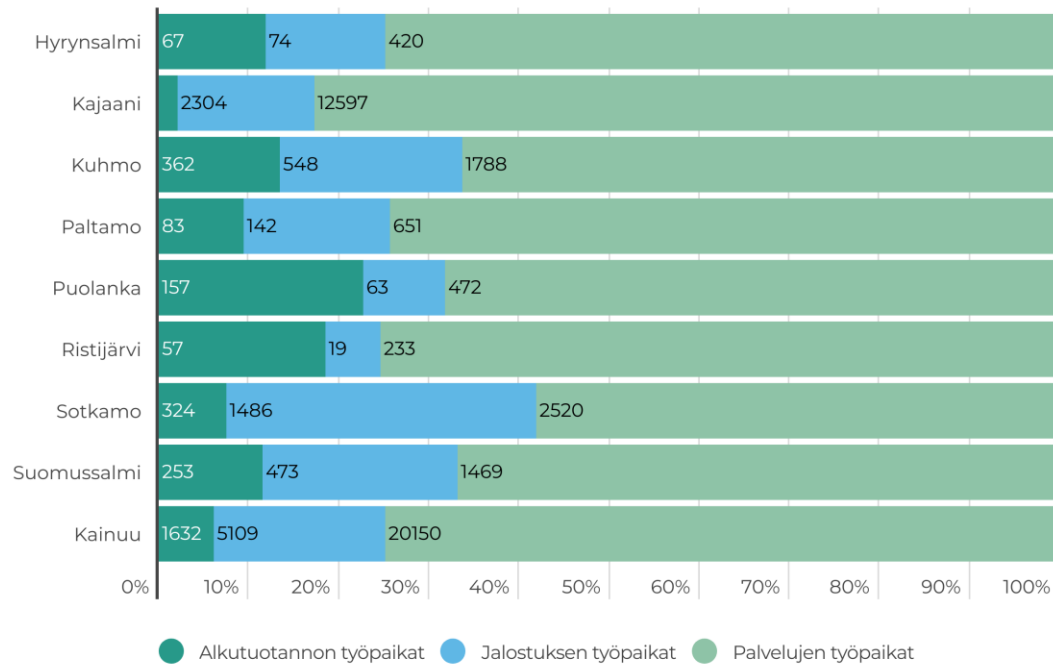
Vuonna 2021 Kainuussa aloitti 359 yritystä (v. 2020 324, v. 2019 307) ja lopetti 238 yritystä (v. 2020 213, v. 2019 177).

Yrityskanta kasvanut tasaisesti => koronan vaikutukset eivät näy.

Työpaikkoja 27218 vuonna 2019

ELINKEINORAKENNE KUNNITTAIN 2019

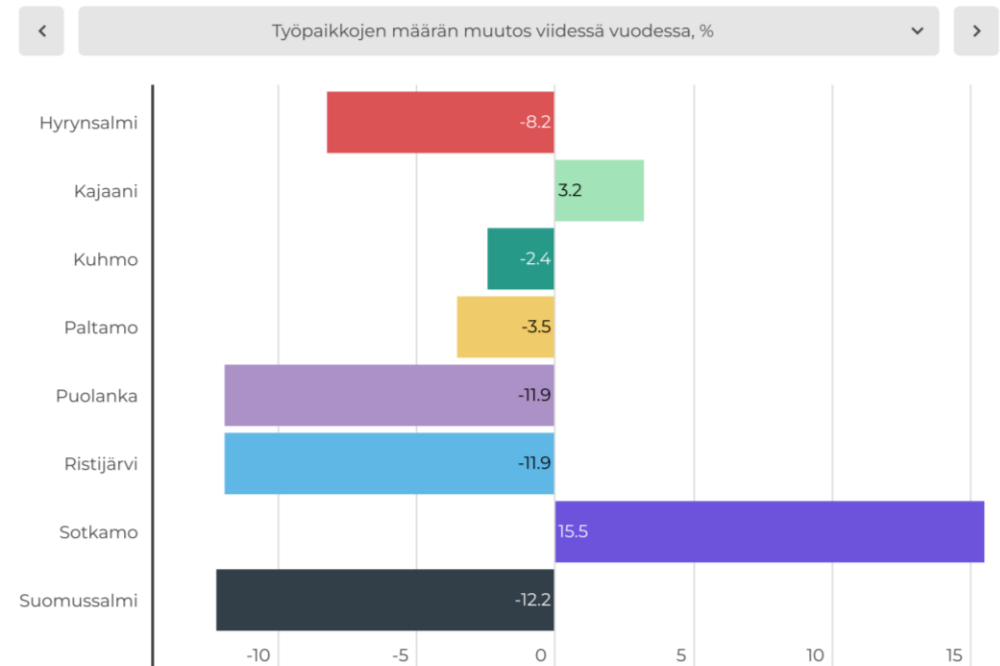

Download data

Kainuun liitto, 17.11.2021
data: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut

- Palvelujen työpaikkoja eniten
- Työpaikkojen määrä kasvanut viidessä vuodessa (2014-2019) Sotkamossa +15,5 %, ja Kajaanisissa +3,2 %.
- Muissa kunnissa työpaikkojen määrä on vähentynyt 5 vuoden aikana.

Download data

Kainuun liitto, 17.11.2021
data: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut

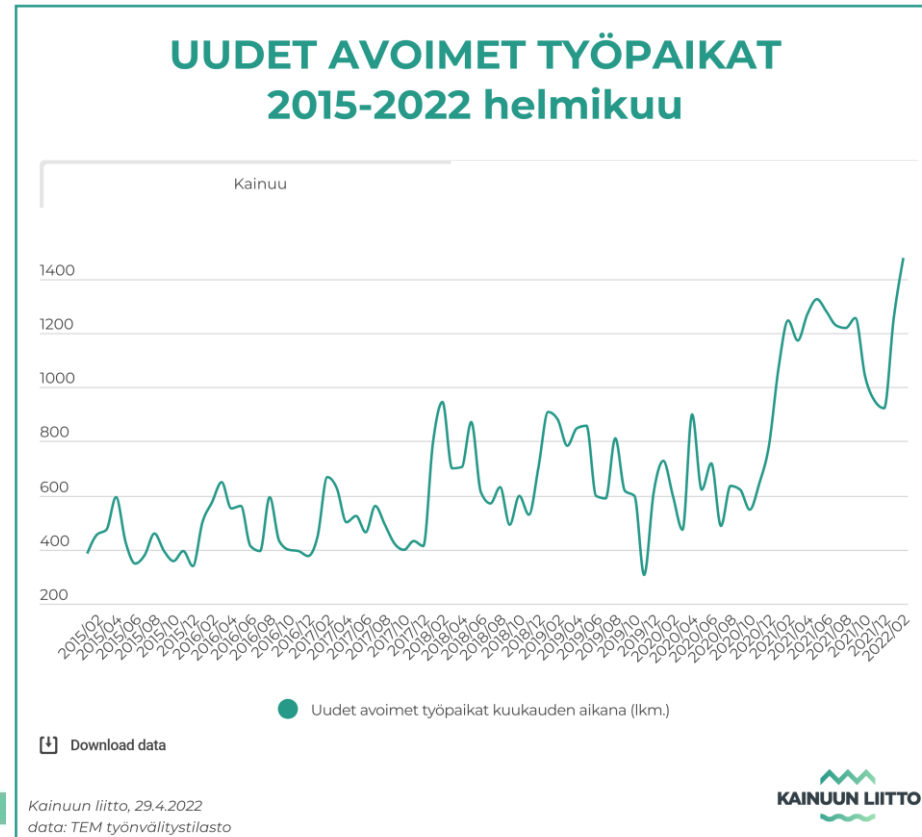
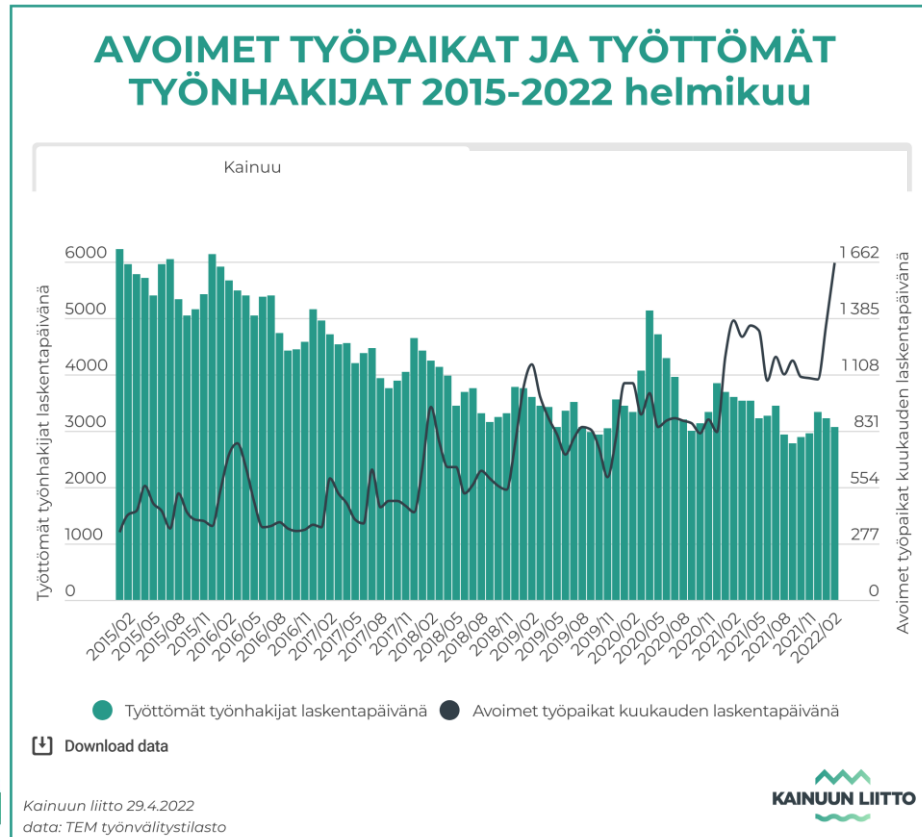

Avoimet työpaikat ja työttömät työnhakijat

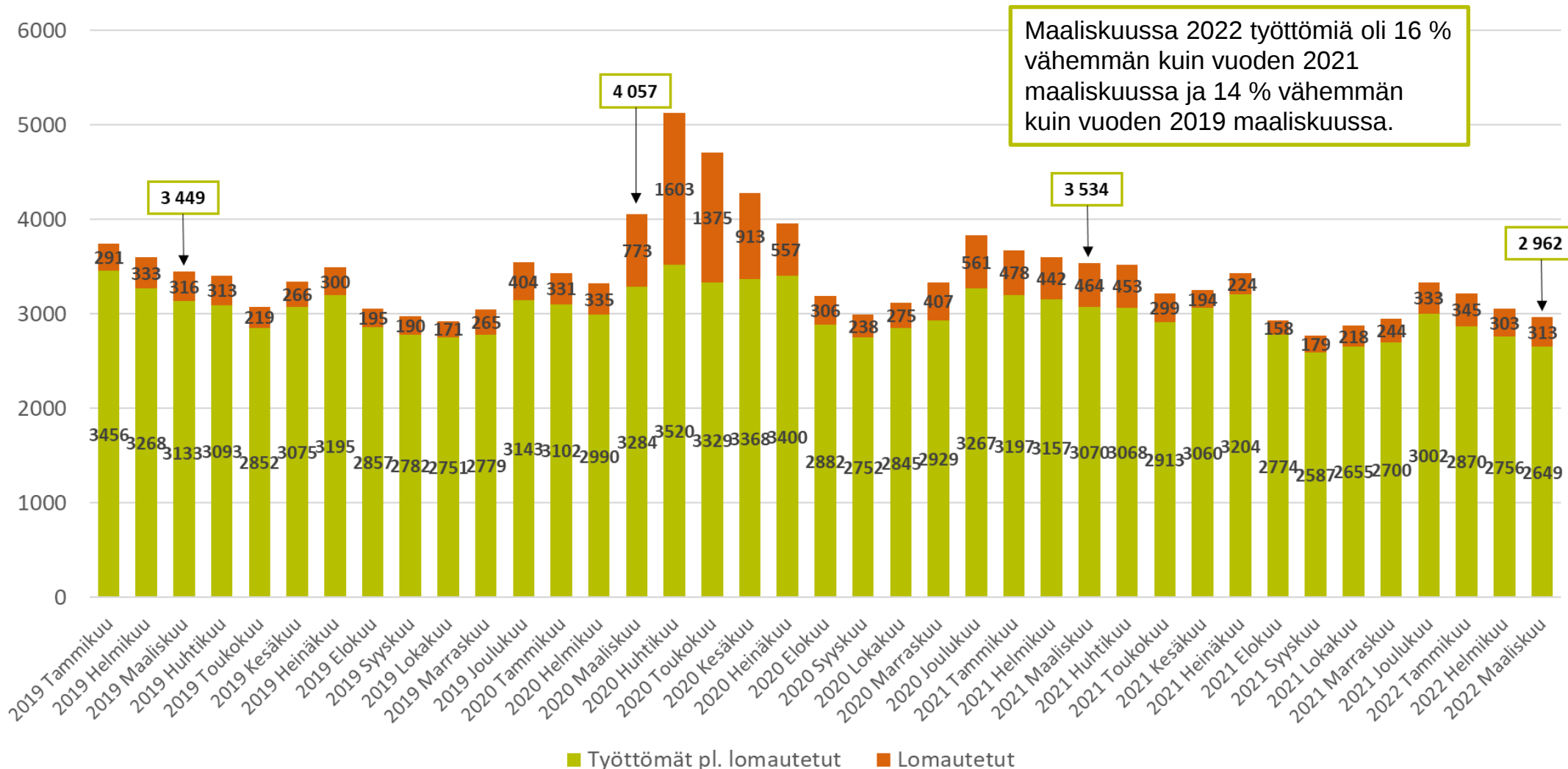
- Vuodesta 2015 työttömien määrä pudonnut 6000 -> 3000 ja avoimien työpaikkojen määrä kasvanut 330 -> 1654.

Helmikuussa 2022 (laskentapäivänä)

- 3059 työtöntä työnhakijaa, laskua -15 % vuoden takaiseen
- 1654 avoimia työpaikkoja, +21 % enemmän kuin vuosi sitten

Työttömät työnhakijat Kainuussa 01/2019 – 03/2022

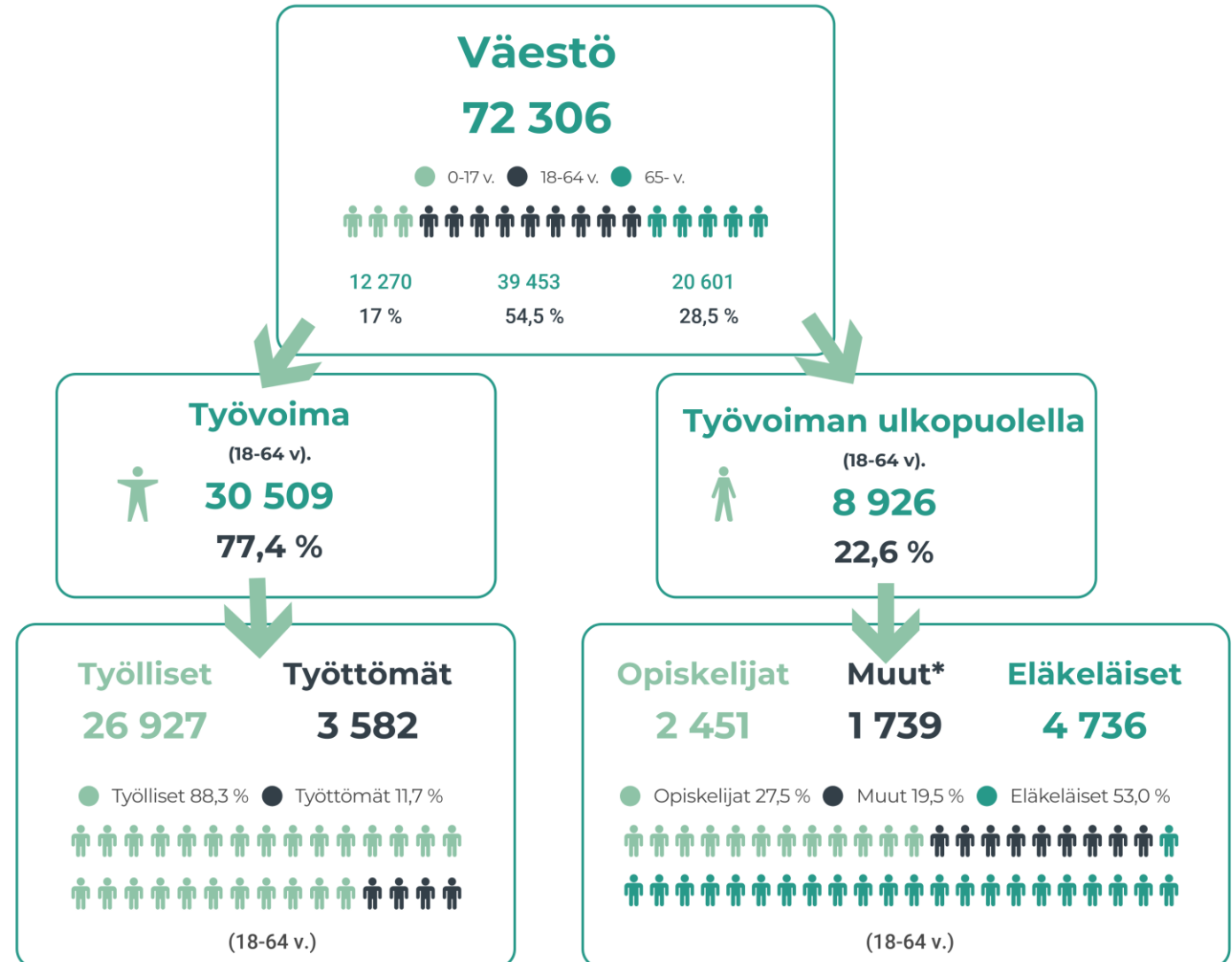

Lähde: TEM Työnvälitystilasto

Työvoima

- Työvoiman ulkopuolisista työikäisistä 53 % on eläkkeellä!
- Työllisyysaste 15-64 v. 69,3 % (koko maa 72,3 %)

KAINUUN VÄESTÖ, TYÖVOIMA JA TYÖVOIMAAN KUULUMATTOMAT 2019

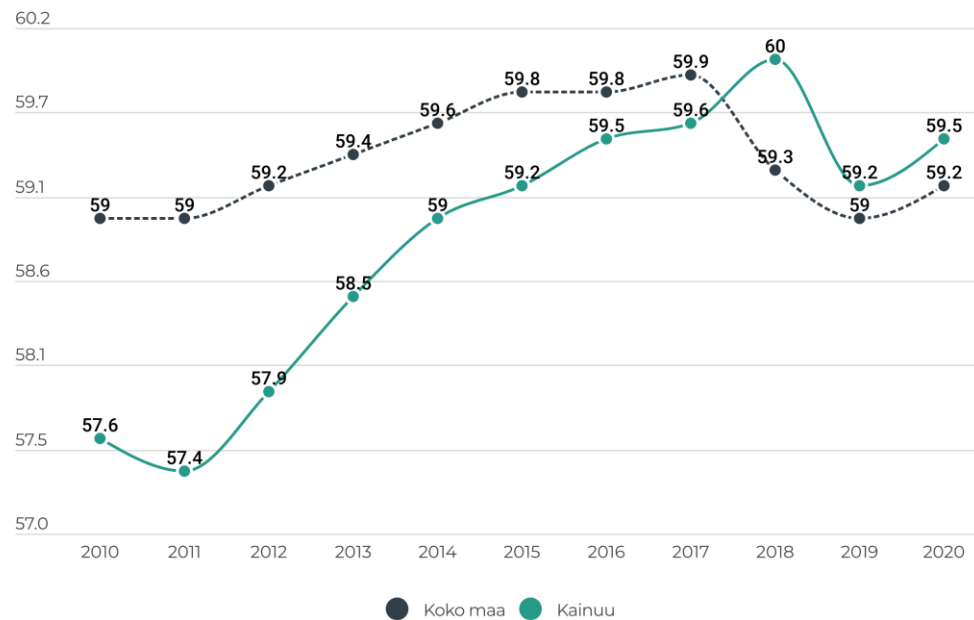

*Ryhmä muut työvoiman ulkopuolella olevat muodostuu lähinnä lapsia ja omaisia kotona hoitavista sekä varus- ja siviilipalvelusmiehistä. Lisäksi siihen kuuluu esimerkiksi vankeusrangaistusta suorittavat ja pitkään laitoshoidossa olevat.
Kainuun liitto, päivitetty 24.9.2021. Kainuun liitto, Tilastokeskus ja Kainuun ELY-keskus

Eläkkeelle siirtymisikä

- Kainuussa jäädään myöhemmin eläkkeelle kuin koko maassa keskimäärin, tilanne kääntynyt v. 2018 lähtien
- Kainuulaisten miesten eläköitymisikä nousi 2018 saakka, jonka jälkeen kääntynyt laskuun.
- Kainuulaiset naiset eläköityvät myöhemmin kuin koko maassa keskimäärin (60,4 –vuotiaana.)

KESKIMÄÄRÄINEN ELÄKKEELLE SIIRTYMISIKÄ 2010-2020

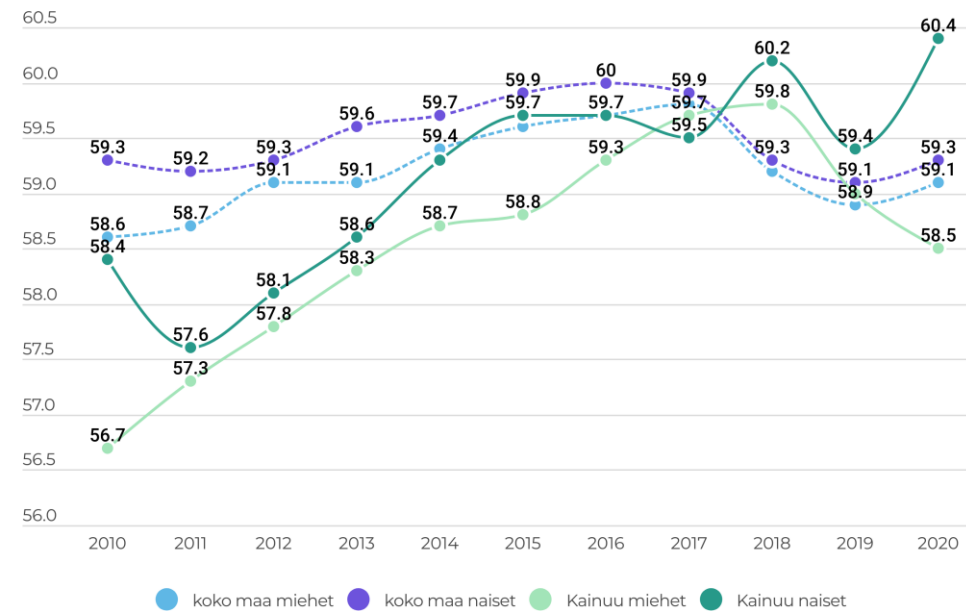

Download data

Kainuun liitto, 26.1.2022
data: Sotkanet, THL

KESKIMÄÄRÄINEN ELÄKKEELLE SIIRTYMISIKÄ SUKUPUOLEN MUKAAN 2010-2020

Download data

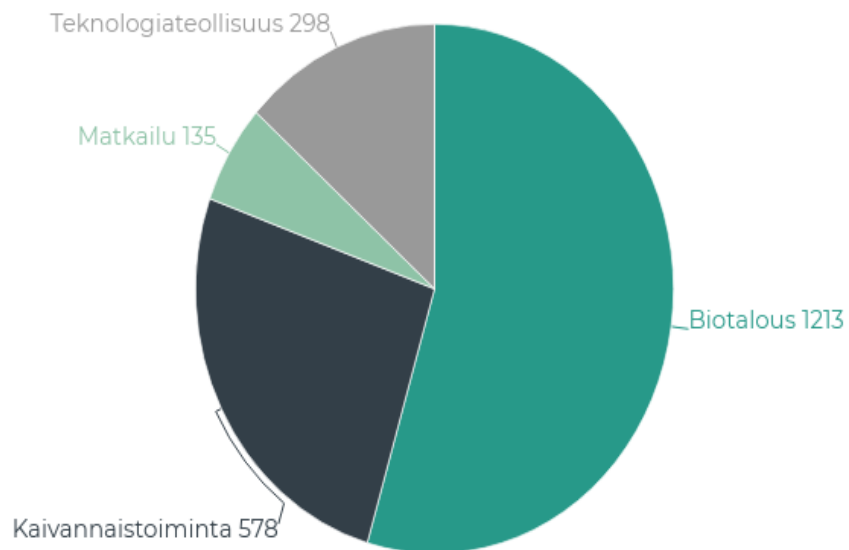
Kainuun liitto, 26.1.2022
data: Sotkanet, THL

Kainuun investointipotentiaali

ODOTETUT TEOLLISET INVESTOINNIT KAINUUSEEN 2020-2025

< Investoinnin suuruus (M€) >

Toimiala	Investoinnin suuruus (M€)	Lisätyövoiman tarve	Lisätyövoiman tarve rakennusaikana	Aikajänne
Biotalous	1213	640	2200	2020-2024
Kaivannaistoiminta	578	635	650	2020-2025
Matkailu	135,8	5	100	2020-2025
Teknologiaeteollisuus	298,9	230	200	2020-2023
Teolliset investoinnit yhteensä	2220,7	1510	3150	2020-2025

Download data

Kainuun liitto, päivitetty helmikuu 2021

Kainuun liiton toimeksiannosta on käynnissä Kainuun investointistrategia –hanke, jota toteuttaa FCG. Strategia-suunnitelma valmistuu toukokuussa 2022.

Kainuussa on merkittäviä kasvun ja vientiteollisuuden mahdollisuuksia

- **Kaivannaisalalla:** Sotkamo Silver Oy:n hopeakaivos aloitti tuotannon maaliskuussa 2019, Terrafamen akkukemikaali-tehdas on käynnistynyt ja uraanin talteenoton lupa saatu syksyllä 2019, Mondo Minerals Oy:llä suunnitelmia tuotannon laajentamisesta (kaivospiirin laajennus), Otanmäki Mine Oy suunnittelee käynnistää ilmeniitin tuotannon v. 2022
- **Metsäbiotalouden** kehitysnäkymät suotuisat:
 - Kuhmossa CLT- ja puurakennuselementtien tuotannon kasvu
 - KaiCellFibers Oy:n biotuotetehdas Paltamoon, jonka ympäristölupa on saatu, mutta valituksen vuoksi ei lainvoimainen
 - Sahat investoivat jatkuvasti toimintansa kehittämiseen
- **Matkailussa** kansainvälistymisen ja kasvun mahdollisuudet luonto-, liikunta- ja tapahtumamatkailussa ovat erinomaiset, Investointeja realisoitunut
- Visit Finland –suuralueyhteistyö käynnissä (Arctic Lakeland Kainuu)
- Vuokatin urheiluopiston yhteistyö Kiinan talviolympialaisiin valmistautumisessa; Vuokatti-Areena valmistunut
- **EuroHPC** –tieteellisen laskennan supertietokone Kajaaniin (2020), investointi 207 milj. eur.
- **Pelialalla** globaaleilla markkinoilla toimivia yrityksiä (Critical Force); ala vetää yksityisiä investointeja
- **Arktinen kaapeli** –yhteyden valmistelu etenee Cinian Arctic Connect –hankkeessa; kehitysyritys perustettu mm. Kainuun liitto on tukenut hanketta
- **Tuulivoiman rakentaminen** vilkastunut; tavoitteena lisävarauksia maakuntakaavaan 410 tuulivoimalayksikköä!

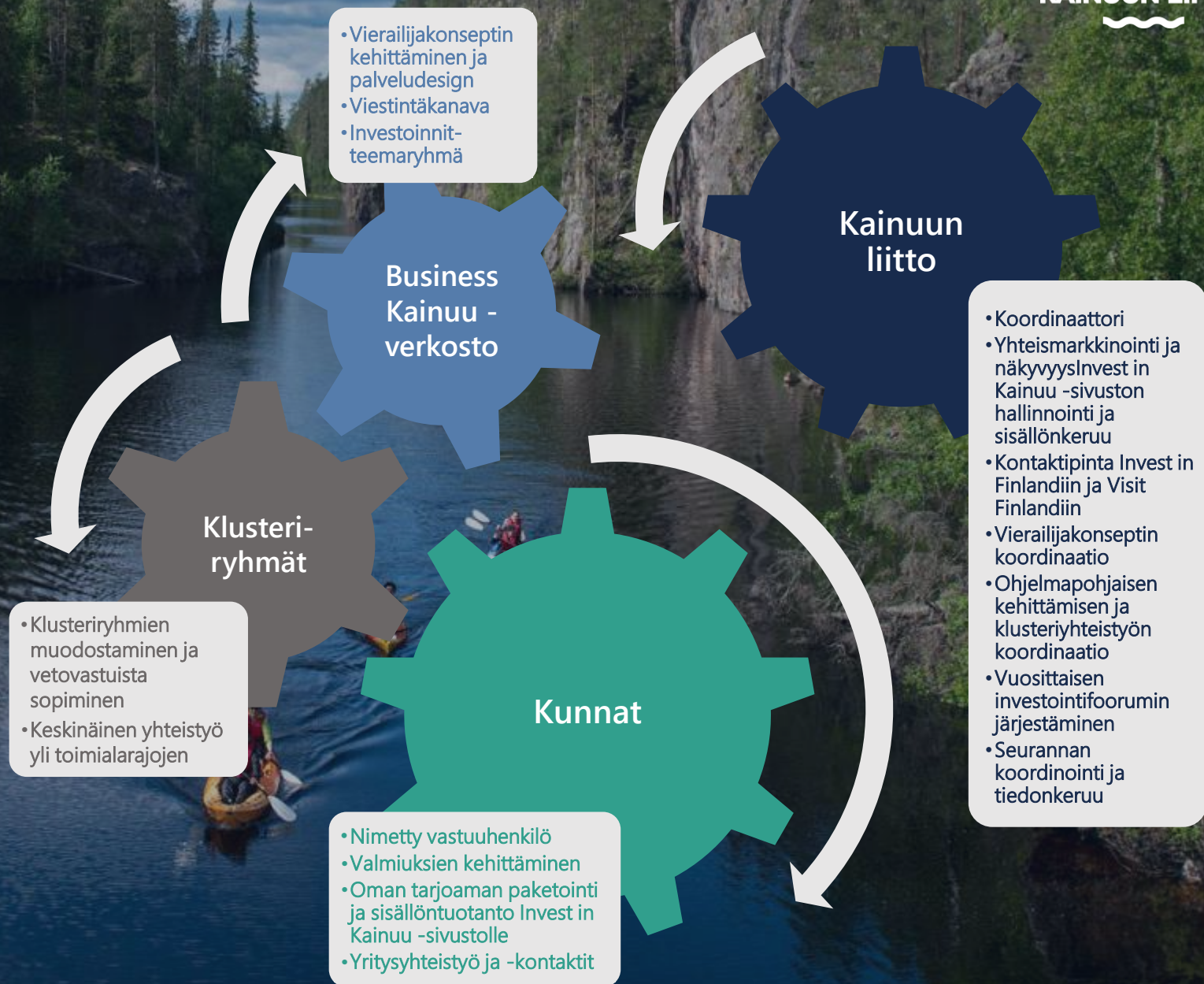
Ehdotus toimintamallista

Kainuun liitolle organisoidaan toimivat henkilöresurssit ja niiden edellyttämä toimintarahoitus liiton vuosibudjettiin.

Kunnat osallistuvat koordinoinnin rahoitukseen ja resursoivat oman toimintansa.

Yhteinen kehittämistyö kärkiteemoissa perustuu ohjelmajohdolle ja klusteriyhteistyöhön.

- Resurssien yhdistäminen ja päällekkäisyyksien välttäminen
- Laajempi kansainvälinen näkyvyys
- Erottuminen vierailijakonseptilla (Made in Kainuu)
- Toimintaympäristön aktiivinen kehittäminen ja edunvalvonta
- Hyötyjen laajempi leviäminen
- Pitkäjänteisyys ja jatkumo

96 % 4 %

Yöpymiset matkailualueittain

Kajaanin seutu	871 000	+11 %
Sotkamo	756 000	+9 %
Kajaani	102 000	+29 %
Kehys-Kainuu	101 000	+23 %
Suomussalmi	78 400	+17 %
Ukkohalla-	19 400	+93 %
Paljakka		

Retkeilijät

2021

Hossa	112 900
Rauniolinna	32 700
Oulujärvi	52 700
Kylmäluoma	25 700
Ystävyyden puisto	14 000
Hiidenportti	15 000

TOP 5 maat

2021

Saksa	4 000
Venäjä	3 900
Viro	3 800
Ukraina	3 800
Puola	2 300

Matkailun osuus bkt:sta

2021

3,4 %

Matkailukysyntä

2020

188 M€

Majoitusmyynti

2021

43,4 M€

Liikevaihto

2020

103 M€

Työpaikat

2020

1 375

KAINUUN MATKAILU LUKUINA

Lentomatkustajat

2021

8 800

Petipaikkoja

2021

7 400

Käyttöaste

2021

51,1 %

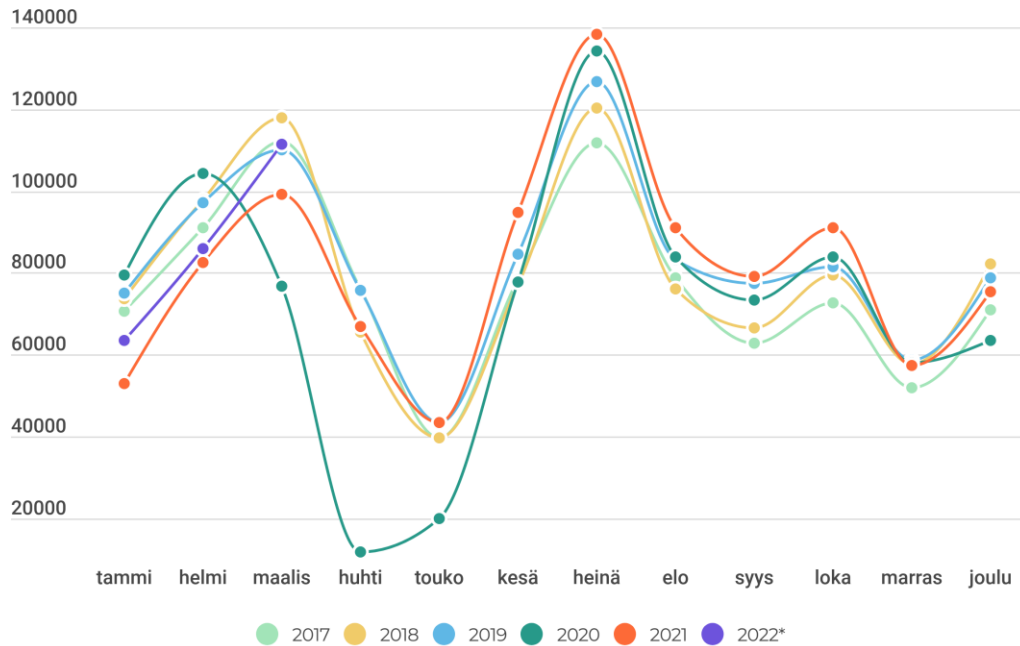

KAINUUN LIITTO

Matkailu ja monipaikkaisuus vahvistavat elinvoimaa

- Vuonna 2021 yöpymisiä 972 000 (867 000 v. 2020). Alkuvuosi 2022 kasvussa.
- Monipaikkainen väestö lisää Kainuun väestömäärää tulevaisuudessakin.

REKISTERÖIDYT YÖPYMISET KAINUUSSA KUUKAUSITTAIN 2017-2022 maaliskuu

Download data

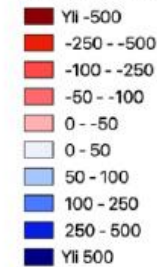
Kainuun liitto, 4.5.2022

data: Tilastokeskus, majoitustilasto, *ennakkotieto

Monipaikkaisen väestön nettovaikutuksen muutos

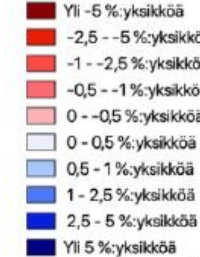
Monipaikkaisen väestön muutoksen (henkilövuosina) nettovaikutus väestönkehitykseen 2019-2030:

in

Monipaikkaisen väestön osuuden muutos suht. vakituiseen väestöön

Monipaikkaisen väestön osuuden muutos suhteessa vak. väestöön 2019-2030:

Lähde: VNTEAS Monipaikkaisuushanke 2021

Lentomatkustajat maaliskuu 2022

2 000 lentomatkustajaa (Kajaani)

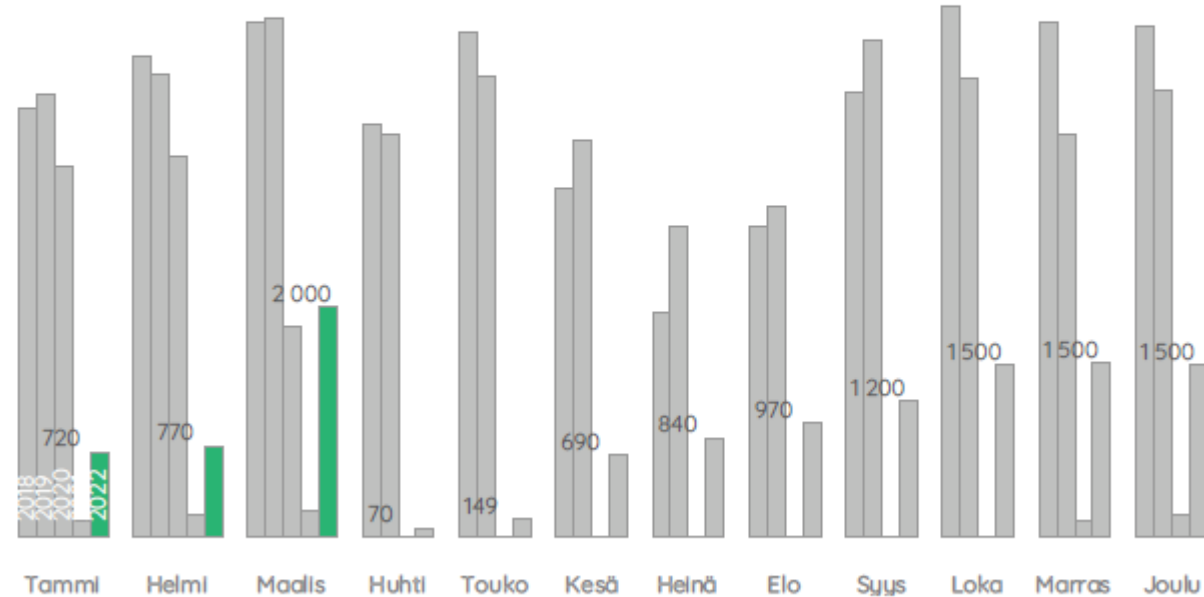
Lentokentälle saapui yhteensä 2 000 matkailijaa, joten lentomatkustajien saapumiset lisääntyivät 760 prosenttia.

Paikallismatkustajista 20,1 % saapui ulkomailta. Näin ollen kotimaasta saapuneiden paikallismatkustajien osuus oli 79,9 %.

Lisäksi 1 800 matkailijaa lähti lentoasemalta (+981,3 %), joten yhteensä matkoja tehtiin lentoaseman kautta 3 800 (+853,3 %).

Lähde Visitory

Saapuneet matkustajat (pl. vaihtomatkustajat) (Kajaani)

2. Kainuun liiton rooli aluekehittäjänä

Maakuntien rooli ja asema Suomessa ja Euroopassa

Kainuun liiton tehtävät

- aluekehitys- ja alueiden käytön suunnittelun tehtävät (lainsäädäntöön perustuvat)
- kehittämis- ja edunajamistehtävät perussopimukseen ja kuntien päätöksiin perustuen

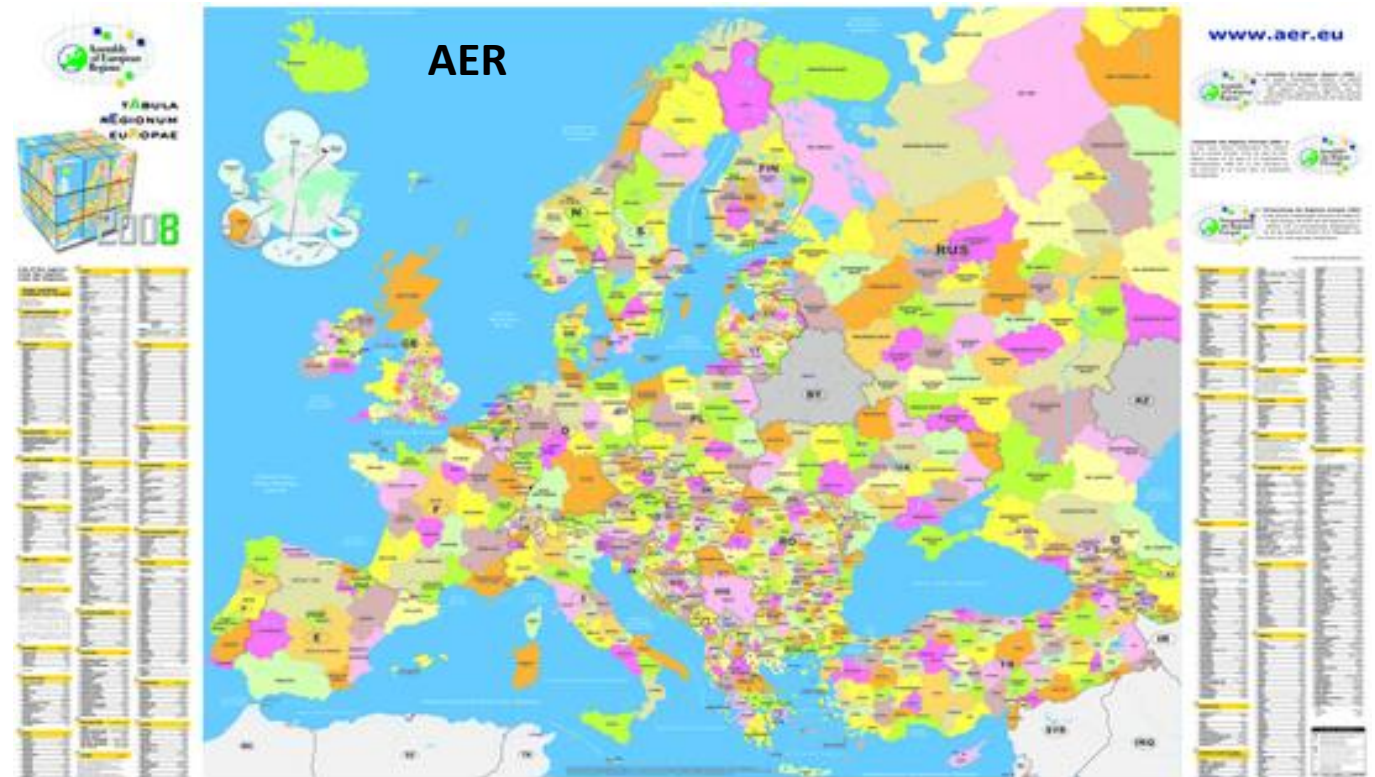
Maakuntien eurooppalainen positio

Maakunnat ovat Suomessa aluetason viralliset toimijat

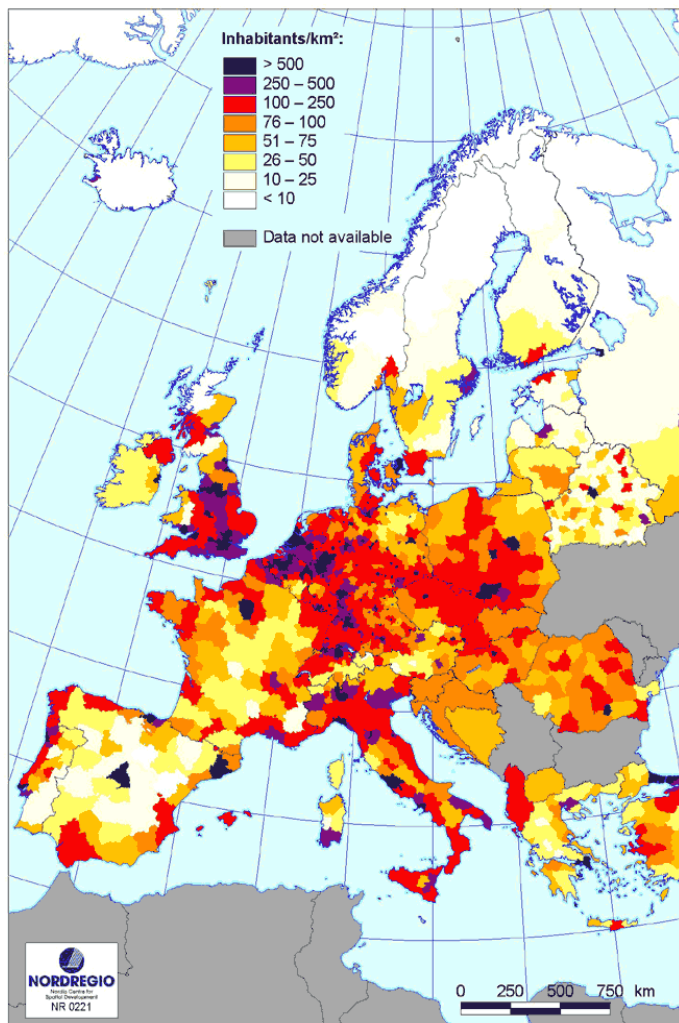
Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirja on tehty Strasbourgissa 15 päivänä lokakuuta 1985. Sen määräykset on hyväksytty Suomessa 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla (1180/91).

<https://rm.coe.int/the-congress-booklet-european-charter-of-local-self-government-finnish/168098bc6a>

-> Alueiden Eurooppa -käsité

Suomen EU-liittymissopimus

Lähde: Glöersen et al. 2005/ NordRegio

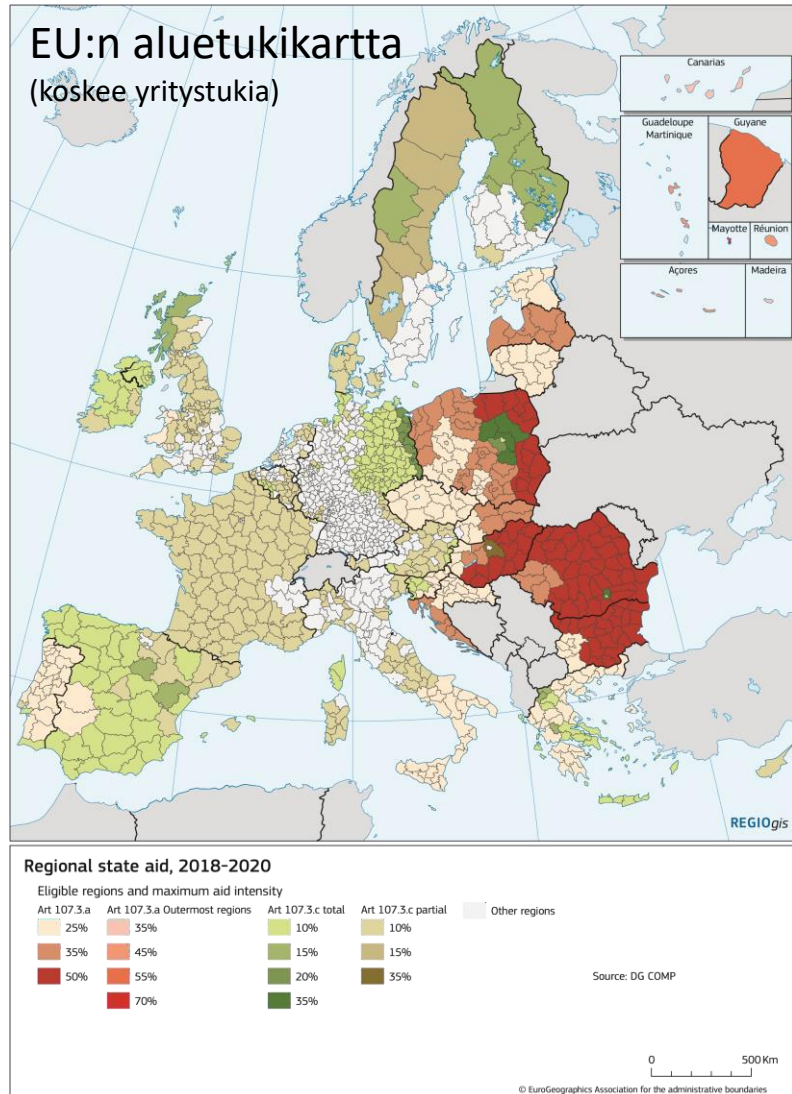
Erityisolosuhteiden huomioon ottaminen

- Kylmä ilmasto
 - Harva asutus
 - Syrjäisyys (=pitkät etäisyydet sisämarkkinoille)
 - EU:n ulkoraja Venäjän kanssa
- > Pysyvän tuen tarve pohjoisille harvaan asutuille alueille tunnustettiin alue- ja koheesiopolitiikassa
- NSPA, Northern Sparsely populated Areas yhteinen edunvalvonta
 - EU-toimistot Brysseliin

On the Hallala farm in Kainuu, 6 May 1993; Eneko Landaburu (EC/DG XVI), Pentti Malinen (RINF) and the family of Mauri (Mr.) and Sirpa (Mrs.) Arffman.

Maakuntien rooli EU:ssa

EU:n koheesio- ja aluepolitiikka

EU:n aluepolitiikka on investointipolitiikkaa. Sen avulla tuetaan työpaikkojen syntymistä, kilpailukykyä, talouskasvua, elämänlaadun parantamista ja kestäväää kehitystä.

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/fi/
<http://tem.fi/eu-n-koheesiopolitiikka>

Alueiden komitea

- valmistelee lausuntoja Euroopan komission ehdotuksista. <http://www.cor.europa.eu>

Euroopan Parlamentin Aluekehitysvaliokunta

<http://www.europarl.europa.eu/committees/fi/regi/home.html>

Euroopan alueiden yhdistys

AER on suurin riippumaton alueverkosto Euroopassa. Siihen kuuluu 270 aluetta 34 maasta ja 16 alueiden välistä organisaatiota. <http://www.aer.eu>

KOKOAMME ALUEIDEN PARHAAT VOIMAT ISÄNMAAN KÄYTTÖÖN

Osallisuus ja
identiteetti

Kestävä
liikenne ja
liikkuvuus

Ilmaston-
muutoksen
hillintä

Osaaminen
ja työllisyys

Luonnon
monimuo-
toisuus

Kasvu ja
kilpailu-
kyky

Osaaminen
ja työllisyys

Digitalisaation
edistäminen

Maakuntien liitoissa on töissä kaikkiaan **650** ihmistä.
Liittoa johtaa kuntavaaleissa valituista päättäjistä
muodostettu maakuntavaltuusto ja maakuntahallitus.

Kainuun liiton perussääntö

1. Toimii aluekehitysviranomaisena Kainuussa

2. Toimii suunnitteluviranomaisena

3. Vastaa kehittämisestä , edistää suunnitelmien toteuttamista, aluekehitys- ja rakennerahastolain mukaisten EU -ohjelmien suunnittelu- ja toimeenpanotehtävistä

Kainuun liiton perussopimuksen mukaiset tehtävät, joista 1, 2 ja 3 ovat myös lakisäästeisiä

4. Vastaa maakunnan liitolle määrätyistä tehtävistä sekä jäsenkuntien antamista tehtävistä

5. Valvoo maakunnan etua kansallisen ja Euroopan politiikan tasolla → yhteistyön ja kumppanuuksien hoitaminen

6. Huolehtii kansallisella ja kansainvälisellä tasolla maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta yhdessä toisten toimijoiden kanssa

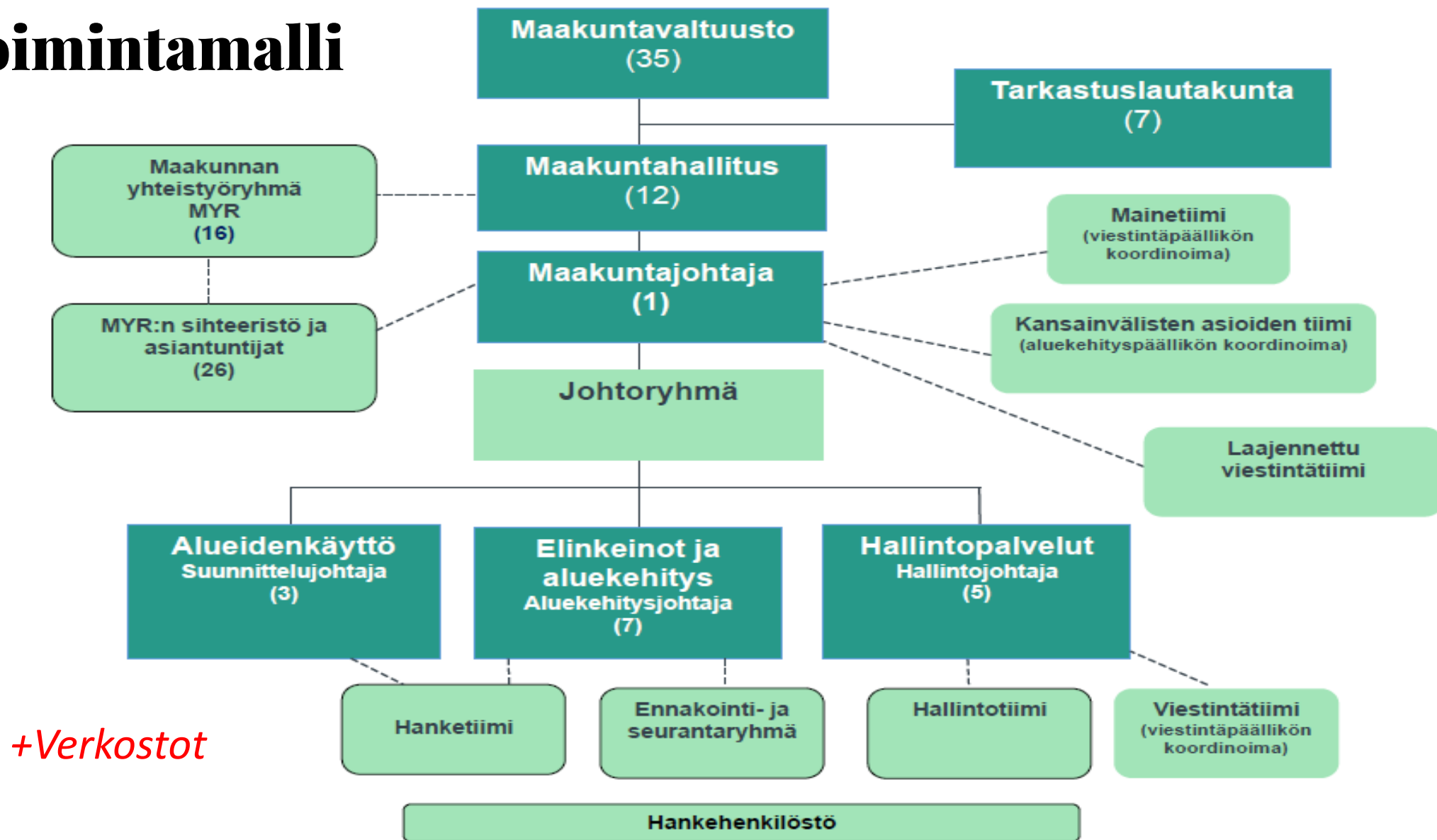
7. Hoitaa jäsenkuntien sille erikseen yhteisesti hoidettavaksi osoitetut tehtävät

3. Kainuun liiton organisointi ja ”työkalut”

Vastuualueet, tiimit ja verkostoituminen

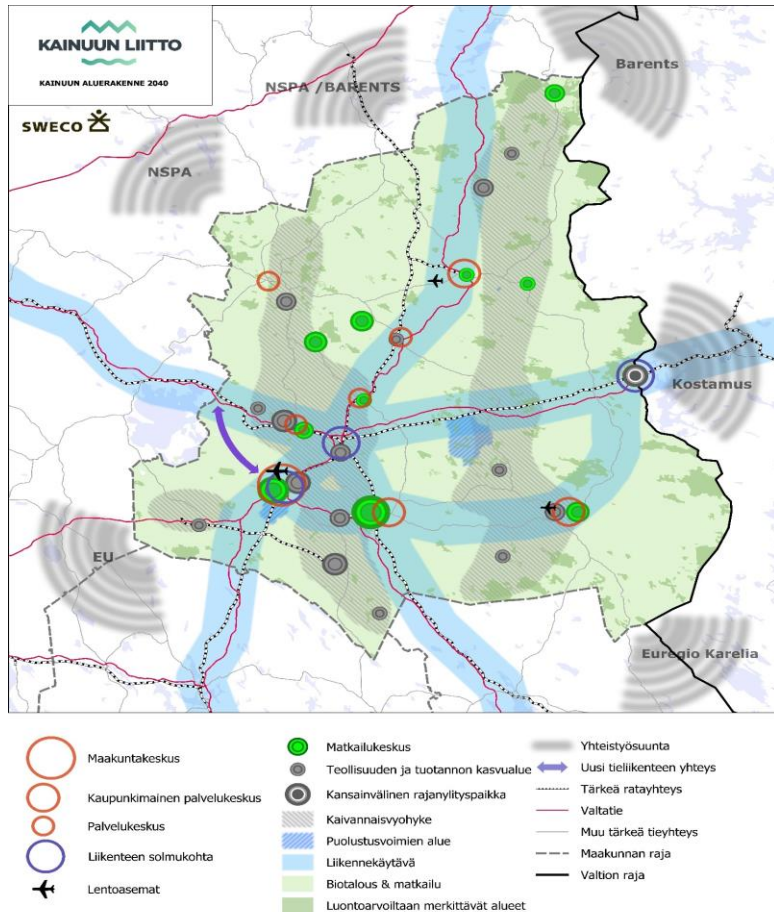
- Elinkeinot ja aluekehittäminen
 - Aluekehitysrahaston välittävä viranomainen (HVJ)
 - Hanketiimi
- Alueiden käyttö
 - Maakuntakaava ja liikennejärjestelmäsuunnittelu
- Hallintopalvelut
 - Talous-, henkilöstö- ja yleishallinto ja tukipalvelut
- Edunajaminen
- Kansainvälinen toiminta
- Mainetyö ja aluemarkkinointi

Toimintamalli

Kainuu-ohjelma

Tavoitteellinen aluerakenne 2040

Kainuun visio 2040

Muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään

Kainuu 2040 on hyvinvoiva, moderni ja elinvoimainen maakunta, haluttu asumisen, työnteon, opiskelun ja vapaa-ajan vieton paikka. Kainuulaisessa vapaudessa yhdistyvät ainutlaatuiselle tavalla puhdas pohjoinen luonto: järvet, joet, jylhät vaarat ja erämaat monipuolisiin ja helposti saavutettaviin palveluihin, vetovoimaisiin opiskelu- ja työpaikkoihin, järjestötoimintaan sekä moderniin innovatiivisuuteen ja rohkeuteen. Kainuussa, vapauden valtakunnassa, on vapaus elää omannäköistä merkityksellistä elämää. Ihmisten erilaisuus ja monikulttuurisuus ovat innovatiivisuuden ja luovuuden mahdollistavia voimavaroja, joita Kainuussa tuetaan.

KAINUU 2040

Muuttovoiton ja monipaikkaisuuden Kainuussa on vapaus ja mahdollisuudet luonnonläheiseen merkitykselliseen elämään.

KAINUUN MAAKUNTAOHJELMA 2022 – 2025:

HYVINVOINTI JA TYÖLLISYYS

Hyvinvointi ja työllisyys
Tasa-arvoinen
aluekehittäminen
Positiivinen
maakuntakuva
Kulttuuri

ELINKEINOT JA OSAAMINEN

Osaava työvoima
Koulutus ja osaaminen
Yrittäjyys ja investoinnit
Digitaalinen siirtymä
Älykäs erikoistuminen
Kärkielinkeinot

SAAVUTETTAVUUS JA ALUERAKENNE

Uudet liikkumisratkaisut
Sähköiset palvelut
Infrastruktuuri-
investoinnit
Kestävä aluerakenne
Monipaikkaisuus
Toimivat palvelut

VIHREÄ JA OIKEUDENMUKAINEN SIIRTYMÄ

Ympäristö- ja
ilmastoviisas
rakennemuutos
Kestävän kehityksen
innovaatioita, työtä ja
toimeentuloa

ARVOT: Positiivisuus • Koko Kainuun huomioiminen • Yhdenvertaisuus • Kestävä kehitys

Kansainvälistyminen, yhteistyö, kumppanuus ja sopimuksellisuus vievät tuloksiin

Uudistuva ja osaava Suomi –ohjelma 2021 - 2027

EAKR

**INNOVATIIVINEN
SUOMI**
(508,6 M€)

T&K&I

Digitalisaatio

PK-yritykset

**HIILINEUTRAALI
SUOMI**
(246,1 M€)

Energiatehok-
kuus ja
päästö-
vähennykset

Ilmaston-
muutos

Kiertotalous

**SAAVUTETTA-
VAMPI SUOMI**
(65,6 M€)

Liikenne

ESR

**TYÖLLISTÄVÄ,
OSAAVA JA
OSALLISTAVA
SUOMI**
(521,2 M€)

Työllisyys

Osaaminen

Yhdenvertai-
suus ja
osallisuus

**SOSIAALISTEN
INNOVAATIOIDEN
SUOMI**
(29,0 M€)

Lasten-
suojelunuoret

**AINEELLISTA
PUUTETTA
TORJUVA SUOMI**
(28,8 M€)

Ruoka-apu

JTF

**OIKEUDEN-
MUKAISEN
SIIRTYMÄN
SUOMI**
(451,0 M€)

*Liiketoiminta
ja työpaikat

*T&K&I
investoinnit ja
uudet
ratkaisut

*Turvetuo-
tantoalueiden
kunnostus ja
muuttaminen

Uudistuva ja osaava Suomi 2021 – 2027

Ohjelman sisältöluonnos

TL 1 Innovatiivinen Suomi (EAKR)

- Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen
- Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi
- Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyyn parantaminen

TL 2 Hiilineutraali Suomi (EAKR) 30 % EAKR-varoista

- Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasujen vähentäminen
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuksien ja –palautuvuuden edistäminen
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

TL 3 Saavutettavampi Suomi (EAKR) – koskettaa vain Itä- ja Pohjois-Suomea

- Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen

TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR)

- Polkuja töihin
- Uutta osaamista työelämään
- Yhdenvertaiseen osallisuuteen

TL 5 Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR)

- Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

TL 6 Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR)

- Eväitä elämään

TL X Oikeudenmukainen siirtymä (JTF) –valmistuu syksyllä 2022.

Varojen maakunta-kohtainen jako 2021-2027
EU+valtio, milj. euroa

Maakunnat	ESR	EAKR	JTF	Yht.
Kainuu	36,8	60,2	14,9	111,9
Pohjois-Pohjanmaa	84,2	152,7	119,4	356,4
Keski-Pohjanmaa	14,9	32,2	19,7	66,8
Lappi	45,3	157,5	62,6	265,3
MANNER-SUOMI	655	1 123	596	2 374

Kainuun liitolla lisäksi kansallista
aluekehitysrahaa (TEM) vuosittain
Vaihteleva määrä; 1,4 m€ v.2022

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

KAINUUN LIITTO

Maakuntakaavoitus

Voimassa olevat maakuntakaavat

Tuulivoimamaakuntakaavan luonnos

- Tuulivoimaloiden määrällinen mitoitus voimassa olevassa kaavassa 160
- Valmisteilla olevan luonnoksen tavoite-taso on 410 voimalaa
-> Kainuun tuulivoimaloiden mahdollinen määrä em. kaavat ml kaavoitusvara on 600
- Kokonaan toteutettuna tuulivoimaloiden nimellisteho olisi 3200 MV ja
- Tuotantomäärä olisi 14 TWh/vuosi

Tuulivoiman aluetaloudellisista vaikutuksista on julkaistu arviointiraportti:

<https://kainuunliitto.fi/valmisteilla-olevan-kainuun-tuulivoimamaakuntakaavan-2035-alueetalousvaikutusten-arviointi-valmistunut/>

Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelma

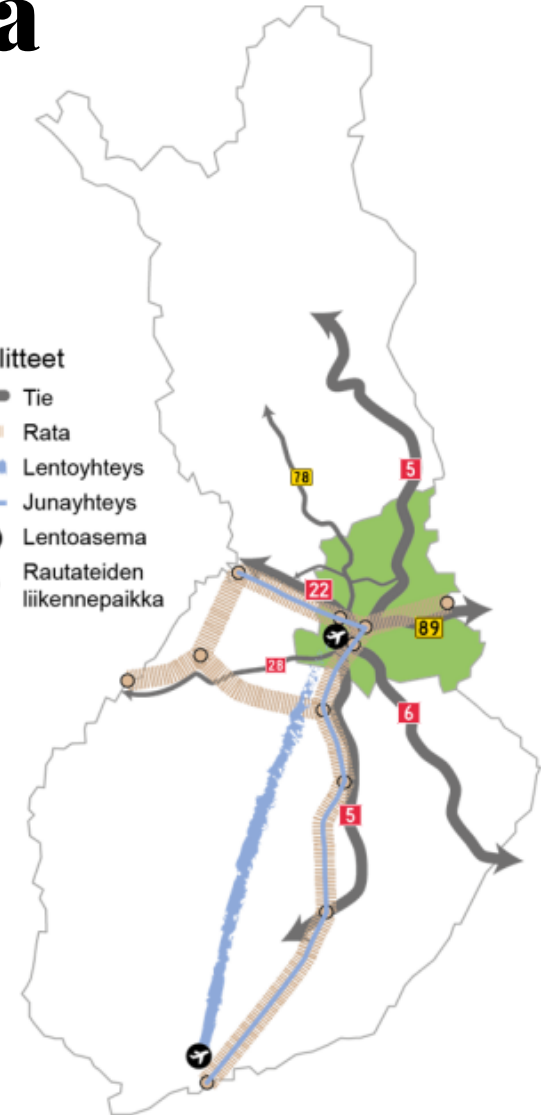
Tärkeimmät ylimaakunnalliset yhteydet ja hankkeet (kuva)

- Tieverkon osalta tärkeimmät kehityskohteet ovat vt5, vt22, vt6 ja kt 89 sekä NiiKa-yhteysvälin (Oulu–Kajaani–Joensuu–Niirala–Petroskoi) kehittäminen.
- Ratayhteyksistä tärkeimpiä ovat Savonradan nostaminen valtakunnalliseksi ratahankkeeksi ja Vartius-Kontiomäki-Ylivieska –ratayhteyden kehittäminen Oulun sekä Iisalmen kautta.
- Maakunnalle on tärkeää säilyttää nykyiset lento- ja rautatieyhteydet.

Suunnitelma sisältää lisäksi: tärkeimmät Kainuun sisäisen liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaviivat

Muita liikennesuunnitelmia:

- Kainuun lentoliikenteen kehittämissuunnitelma
- Itä- ja Pohjois-Suomen suuralueiden kanssa yhteiset suunnitelmat
- Barents Transport and Logistics Plan

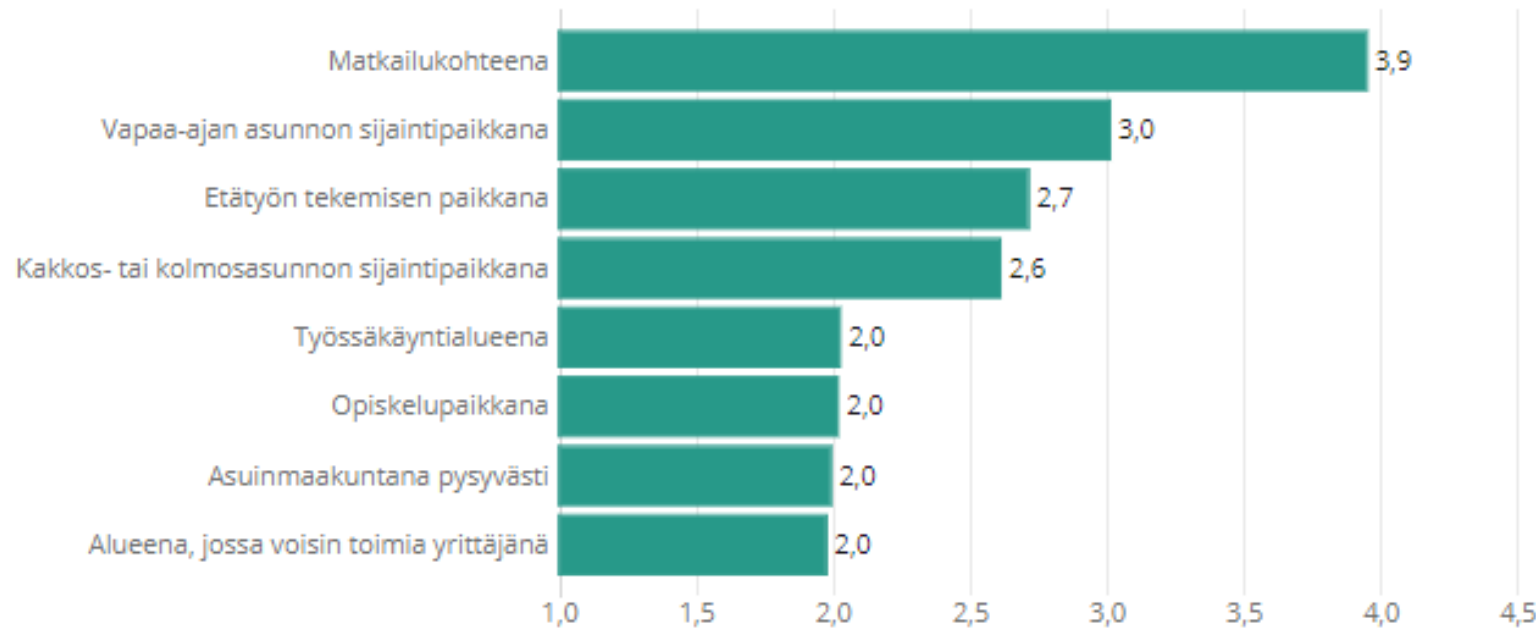
Lähde: Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelma, 2018.

Kajaanin lentoliikenteen tavoitteellisen kehittämisen polku

Kainuun houkuttelevuus

Asteikolla 1-5, missä 1=ei houkuttele lainkaan ... 5=houkuttelee erittäin paljon, kuinka paljon Kainuu houkuttelee... 1 018 vastausta

<https://kainuunliitto.fi/yhteistyö/viestintä-maakuntakuva-ja-mainetö/maakuntakuva/>

- Kainuun houkuttelevuus matkakohteena on parantunut selvästi vuodesta 2017.
- Vapaa-ajan asunnon sijaintipaikkakuntana Kainuun houkuttelevuus on vuoden 2017 tasolla
- Heikoimman arvion antaneiden osuus on kasvanut selvästi asuinmaakuntana (32 %), opiskelupaikkakuntana (35 %) sekä työssäkäyntialueena (35 %).

Kainuun mainetyön kokonaisuus / brändipyramidi

Kainuun
aluemarkkinointibrändi:
"Vapauden valtatie" 6/2021

Arctic Lakeland Kainuu –
matkailun kv. Brändi

Kainuun liiton visuaalinen
ilme ja maakuntatunnukset

<https://kainuunliitto.fi/blogi/kainuun-mainetyo-uudelle-tasolle/>

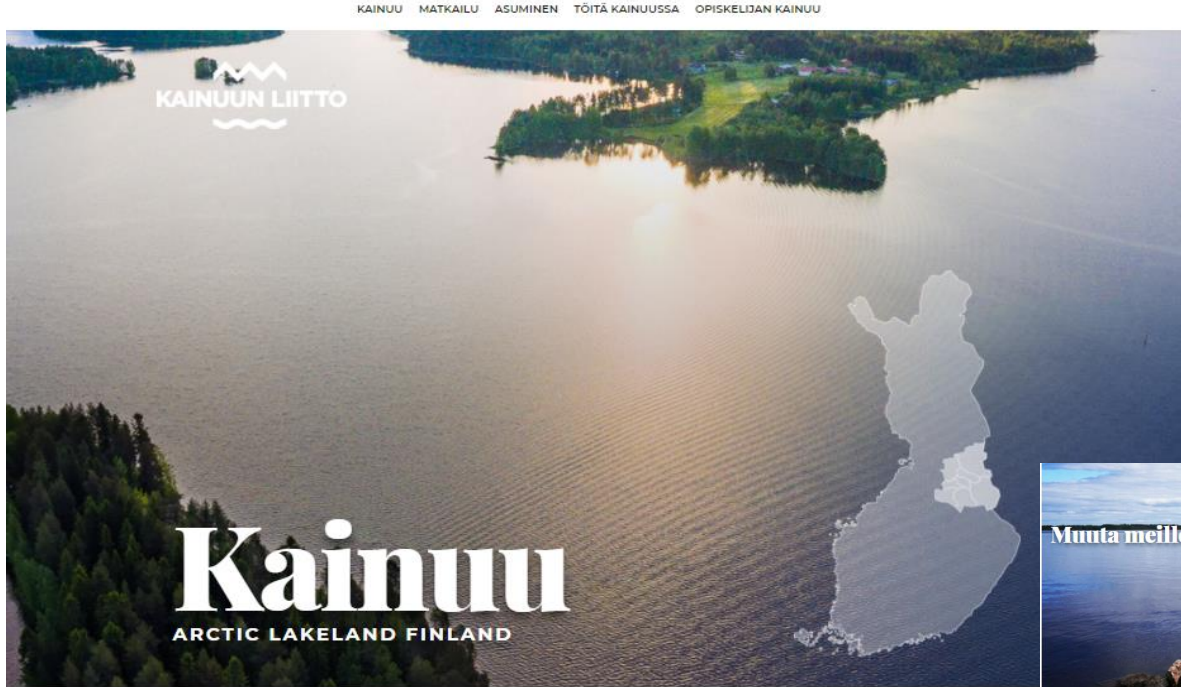
<https://yle.fi/uutiset/3-11509717>

Arctic Kainuu –yhteistyö 2023+ Lakeland

- **Kainuun Arctic Lakeland –yhteistyön pitkän aikavälin sitoutumisen vahvistaminen (destination management)**
 - Operatiivista koordinointi hoitaa Kajaanin ammattikorkeakoulu (Hanna Linjala) Kainuun liiton toimeksiannosta
- **Kv. matkailun ja lentoliikenteen kehittämisen tiivis molemminpuolinen yhteys**
 - Yhteistyö lento-operaattoreiden ja matkanjärejstäjien kanssa
- **AL-matkailubrändin käyttö**
 - Kainuun liitolla koordinoitivastuu kunnes on mahdollista siirtää markkinaehtoiselle toimijalle
 - Sähköisen markkinointialustan hyödyntäminen
 - Osallistuminen Visit Finlandin markkinointi-tilaisuuksiin ja –kampanjoihin
 - Lakeland alueiden keskinäinen yhteistyö
- **Markkinointiyhteistyötä tukeva(t) hankkeet**

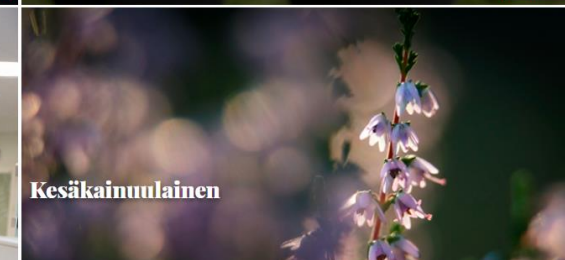
Mainetyön välineitä: brändikäsikirja, kainuu.fi –portaali

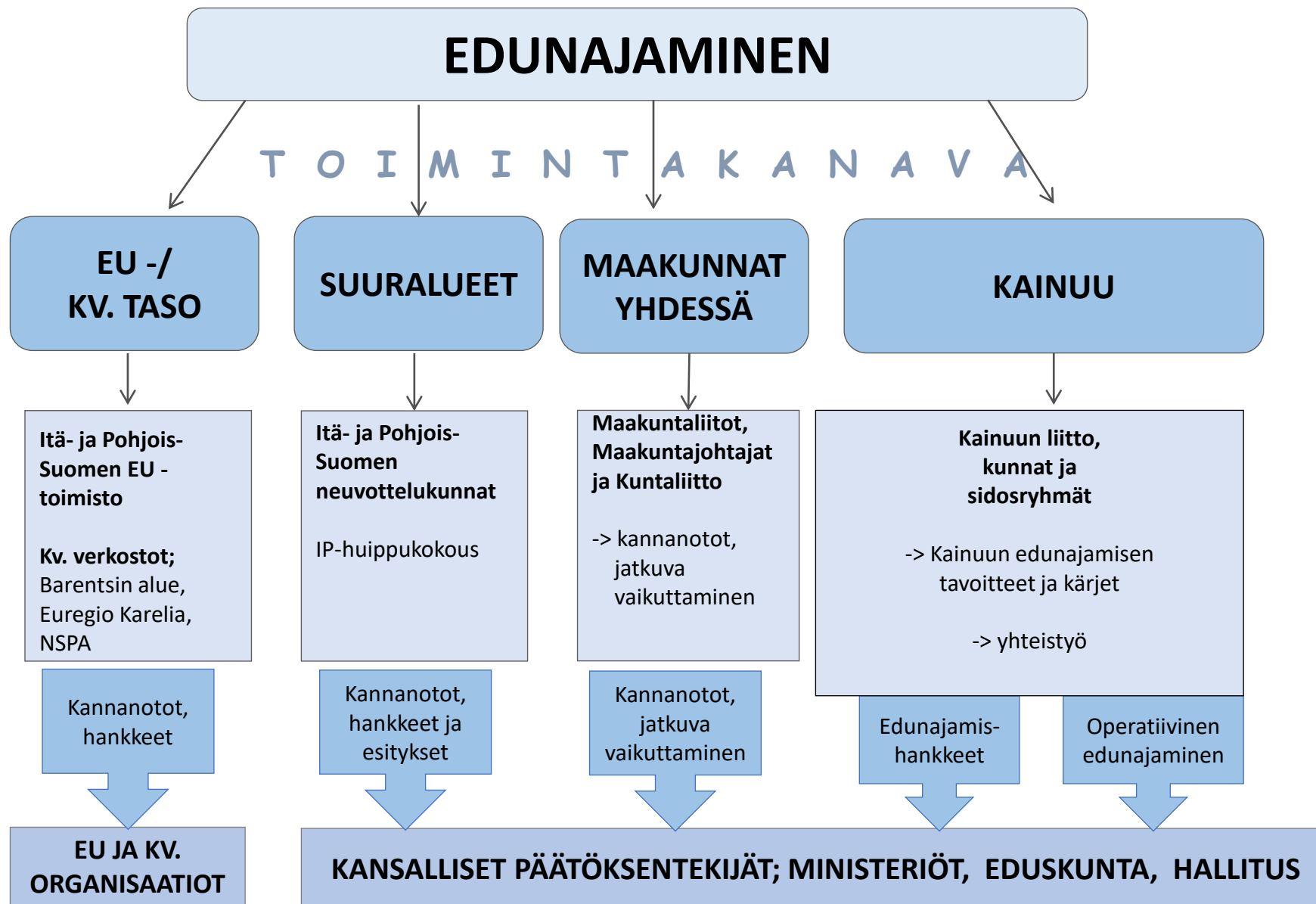

Tavoitteena koota yhteen ja helposti löydettäväksi Kainuuta, sen työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia, palveluja jne kuvaavat tiedot => **xxx.kainuu.fi**

Tutustu Kainuuseen –sivut integroidaan uuteen portaaliin

<https://kainuunliitto.fi/tutustu-kainuuseen/>

Kansainvälisen yhteistyön pääsuunnat

EU

Suorat kanavat

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

NSPA

Northern Sparsely Populated Areas

Barents

Viralliset yhteistyöelimet, yhteiset projektit

Idän suunta

Karjalan tasavalta/ Euregio Karelia

Muu Venäjä (Kiina, Japani)

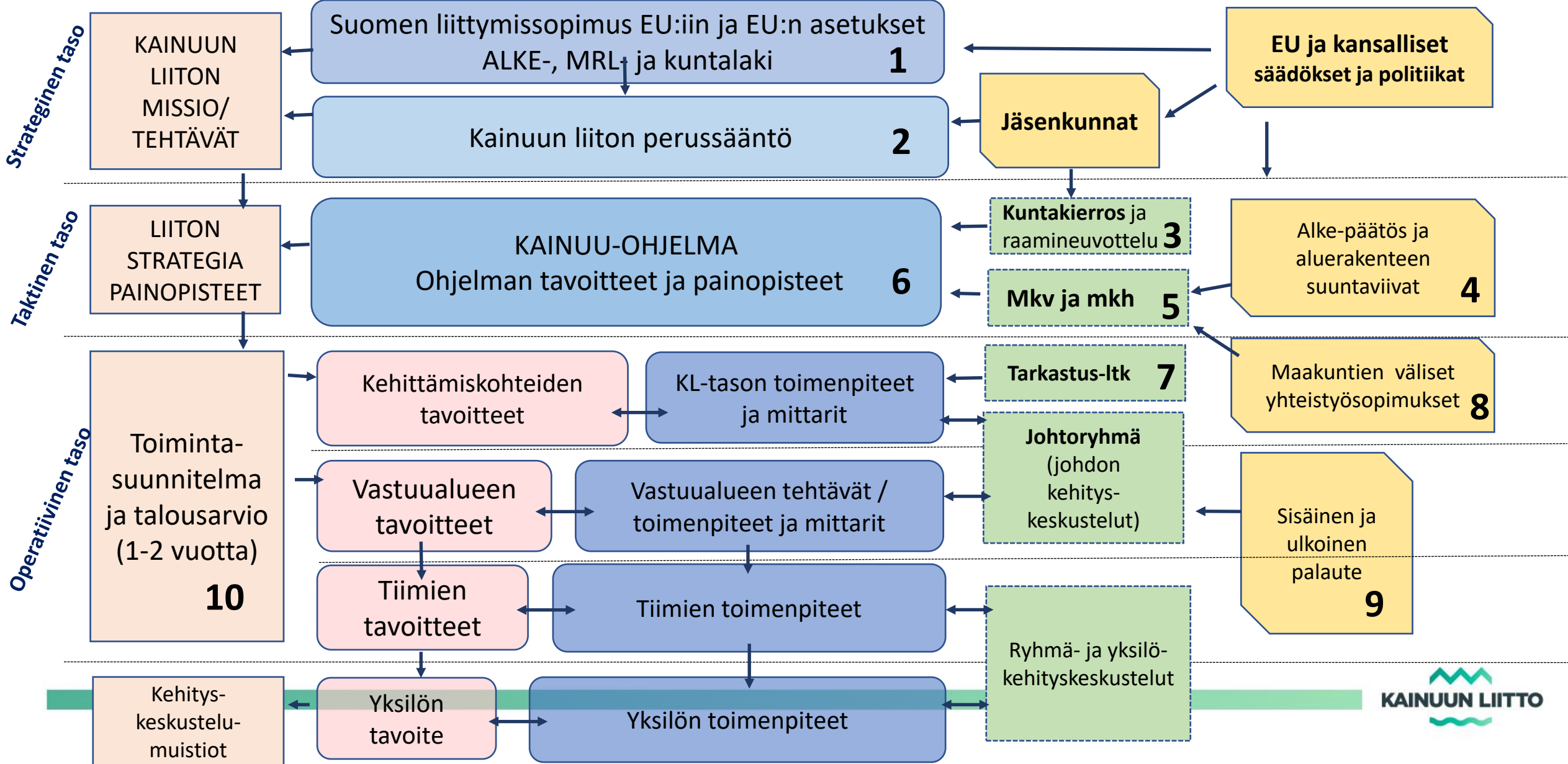

Itä- ja Pohjois-Suomen EU – toimisto edistää Etelä-Savon, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Lapin, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon toimijoiden etuja Brysselissä.

www.eastnorth.fi

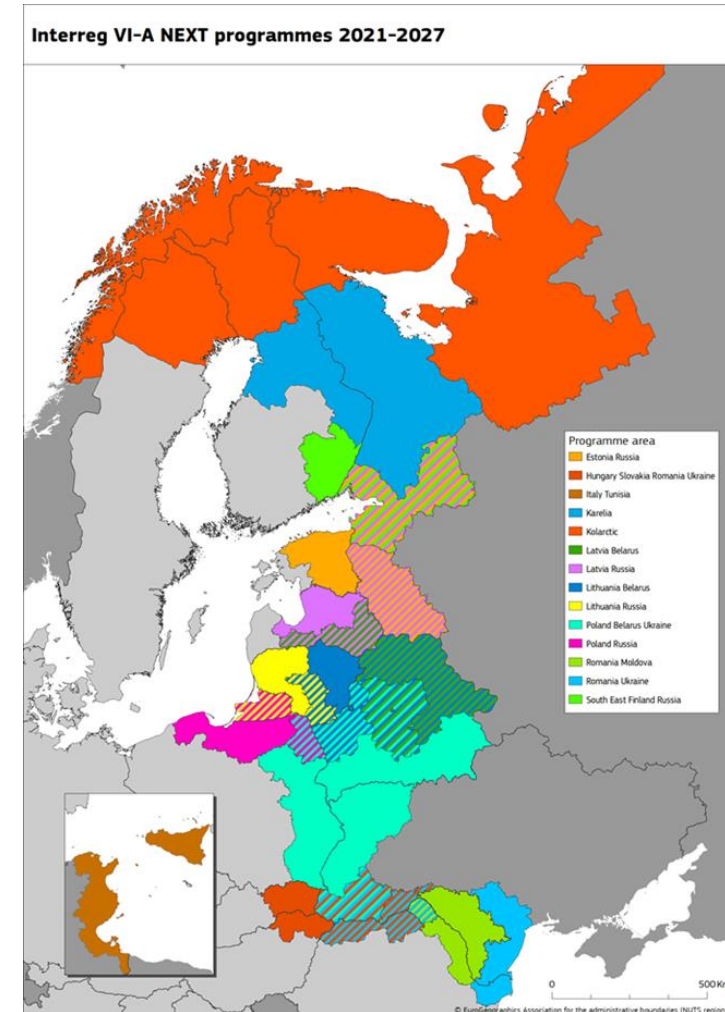

Johtamisen ja toiminnan tasot Kainuun liitossa

Toimintaympäristö ja muuttuneet lähtökohdat

- Aluekehityslainsäädännön uudistus (voimaan 9/2021)
 - Maakunnan liiton tehtävät pääosin ennallaan
 - Aluekehityskeskustelut lakisääteisiksi
- EU:n Green Deal –politiikan toimeenpanoa koskevia lukuisia asetuksia ja strategioita valmistelussa/tulossa
- Uusi Kainuu-ohjelma, suunnitelma 2040 ja mk-ohjelma 2022-2025; hyväksytty 12/2021
- **Ukrainan sodan heijastevaikutukset ja NATO-jäsenkysymys**
- Kainuun Edun toiminnan päättymisen / tehtävien jatkuvuus

4. Kainuun kuntakierroksen ennakkokysymykset

Kuntakierroksen ennakkokysymykset on esitetty webinaarissa 5.5.2022. Ne kohdistuvat Kainuun kolmeen keskeiseen haasteeseen ja käsittelevät kuntien ja liiton yhteistyötä (ja työnjakoa) niiden hoitamisessa. Keskeiset haasteemme ovat:

1. Osaavan työvoiman saatavuus

- Kainuun liitto valmistelee tähän tavoitteeseen liittyvää **Kainuu-sopimusta**

2. Saavutettavuuden parantaminen

- Akuuteimpana ongelmana on Kainuun pysyvän markkinaehtoisen lentoliikenteen varmistaminen

3. Investointien varmistaminen

- Maakuntaohjelman toimenpiteenä on juuri valmistunut Kainuun investointistrategia

Ennakkokysymykset

1. Kainuu-sopimus

Valmisteltavassa Kainuu-sopimuksessa vahvistetaan Kainuun liiton, kuntien, työhallinnon, oppilaitosten ja muiden sidosryhmien välistä yhteistyötä ja työn jakoa osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa. Kainuun liiton rooli keskittyisi Kainuun maineyön (veto- ja pitovoima) ja yhteisen aluemarkkinoinnin (kampanjat) toteuttamiseen. Te-toimisto vastaisi RekryKainuu –sivustosta ja virtuaalisista ura- ja rekrymessuista. Oppilaitokset laajentavat kv. opiskelijarekrytointia. Keskeisten työnantajien tehtävä on kirkastaa omaa työnantajakuvaansa.

- *Mikä on kuntanne rooli ja erityistehtävät osaavan työvoiman hankkimiseksi?*
- *Mitä kommentteja tai esityksiä teillä on edellä kuvattuun toimintamalliin?*

Huom. Tätä kokonaisuutta esittelemme tarkemmin kuntatapaamisessa!

Ennakkokysymykset

2. Saavutettavuus

Kainuun logistinen aseman kehittämisessä tarvitaan toimenpiteitä kaikissa liikkumis- ja kuljetusmuodoissa. Toimivat matkaketjut nousevat entistä tärkeämpään asemaan samalla kun vihreän siirtymän haasteisiin vastataan. Liikenneinfran kehittämiseksi tarvitaan pitkäjänteistä yhteistyötä edunajamisessa. Kiireellisin haaste on turvata markkinaehtoisen lentoliikenteen jatkuvuus Kainuuseen. Lentoliikenteen volyymin kasvu riippuu ratkaisevasti Kainuun kv. matkailun kasvusta. Kainuun liitto koordinoi Arctic Lakeland –markkinointiyhteistyötä ja Kajaanin amk on keskeisessä roolissa matkailun kehittämishankkeiden toteutuksessa.

- *Millaisin toimenpitein kuntanne on valmis osallistumaan Kainuun lentoliikenteen turvaamiseen?*
- *Miten alueen kv. matkailun vetovoimaa voitaisiin lisätä tukemaan lentoliikenteen jatkuvuutta?*

Ennakkokysymykset

3. Investoi Kainuuseen -toimintamalli

Investointien jatkuvuus on välttämätön edellytys Kainuun elinvoimaisuudelle. Väestö- ja taloustavoitteiden toteutumiseksi ulkomaisten investointien saanti alueelle on tärkeää. Kainuun investointistrategian valmistelussa on arvioitu alueen vetovoimaa investointien osalta ja selvitetty keinoja (toimintamallia) investointien saannin tehostamiseksi. Kainuun investointistrategian laatimisessa ovat olleet mukana kaikki Kainuun kunnat. Raportti on julkaistu liiton verkkosivuilla ja strategia käsitellään maakuntahallituksessa 2x.5.2022.

- *Miten tärkeänä kuntanne näkee yritys- ja muiden investointien saannin Kainuulle?*
- *Mikä olisi kuntanne rooli investointien houkuttelussa ja*
- *Miten Kainuun investointistrategiaa tulisi toteuttaa?*

Huom. Tätä kokonaisuutta esittelemme tarkemmin kuntatapaamisessa!

Ennakkokysymykset

4. Ukrainan sodan heijastusvaikutukset Kainuuseen ja varautuminen

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuusympäristön ja suoraan ja epäsuorasti vaikuttanut globaaliin talouteen. Näiden seurausvaikutukset heijastuvat monin eri tavoin myös Suomen ja Kainuun aluekehitykseen ja alueiden väliseen yhteistyöhön. Sodan vaikutuksia arvioidaan, ennakoitaan ja tulevaisuuteen varaudutaan myös alue- ja paikallistasolla.

- *Miten Ukrainan sodan vaikutukset näkyvät nyt ja tulevaisuudessa kunnassanne?*
- *Miten Kainuun huoltovarmuutta ja turvallisuutta tulee kehittää osana alueellista varautumista ja aluekehittämistä?*

Pentti Malinen
maakuntajohtaja

pentti.malinen@kainuunliitto.fi

+358 44 7970 197
Twitter: @MalinenPentti
<https://www.kainuunliitto.fi/>

Maakunnan liittojen tehtävät – alke-laki ([HE 47/2021 vp](#))

Maakunnan liitto vastaa aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta ja siinä tehtävässä:

- 1) valmistelee ja toimeenpanee maakunnan pitkän aikavälin strategian;
- 2) edistää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja alueen älykästä erikoistumista;
- 3) hoitaa sille rahoituslaissa säädetyt tehtävät;
- 4) edistää saavutettavuutta sekä vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyön johtamisesta ja suunnitelman yhteensovittamisesta maakunnan muiden suunnitelmien ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa muualla kuin Helsingin seudulla;
- 5) edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä sekä vastaa suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;

- 6) edistää kuntien välistä, kuntien ja maakunnan välistä sekä maakuntien välistä yhteistyötä sekä maakunnan kansallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä;
- 7) seurata ja ennakoida aluekehitystä sekä toimintaympäristön ja osaamistarpeiden muutoksia;
- 8) edistää kulttuuria osana maakunnallista strategiatyötä, saamelaisten kotiseutualueella heidän oikeuttaan omaan kieleensä ja kulttuuriinsa sekä maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista maakunnan kehittämiseen;
- 9) edistää julkisen hallinnon yhteispalveluista annetussa laissa (223/2007) tarkoitettua yhteispalvelua alueellaan;
- 10) hoitaa muut sille erikseen säädetyt ja jäsenkuntien sille osoittamat tehtävät.

Maakunnan liittojen tehtävät - alke-laki

Maakunnan liiton tehtävät / [HE 47/2021 vp](#)

Maakunnan liitto hoitaa tehtäviään:

- 1) toimimalla laajassa yhteistyössä alueiden kehittämiseen osallistuvien viranomaisten sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa;
- 2) ottamalla huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet;
- 3) osallistumalla keskeisten aluekehittämiseen osallistuvien valtion aluehallintoviranomaisten strategiseen suunnitteluun ja tulosohtaukseen;
- 4) tekemällä yhteistyötä korkeakoulujen ja koulutuksen järjestäjien kanssa maakunnan aluekehittämistavoitteiden huomioon ottamiseksi;
- 5) edistämällä maakunnan yleistä kehittämistä ja etuja.

Maakunnan liiton toimivalta

Toimivaltainen maakunnan liitto voi myöntää:

- 1) tukea kansallisista alueiden kehittämisen varoista, Euroopan aluekehitysrahaston varoista ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista) alueiden kehittämistä, kestäväää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämishankkeisiin ja niihin sisältyviin investointeihin (*alueellinen kehittämistuki*);
 - b) opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin kehittämis- ja investointihankkeisiin;
 - c) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin (*perusrakenteen investointituki*).
- 2) kansallista vastinrahoitusta Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeisiin.

Maakunnan liitto toimii valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena myöntämiään tukia koskevissa asioissa.

Maakunnan liittojen tehtävät - MRL

MRL 19 § [\(17.6.2016/482\)](#) Maakunnan liiton tehtävät

Maakunnan liiton tehtävänä on maakunnan suunnittelu sekä merialuesuunnittelu.

25 § Maakunnan suunnittelun tehtävät

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma. Alueellisesta kehittämisohjelmasta säädetään erikseen. Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtakunnalliset tavoitteet sovittaen ne yhteen alueiden käyttöön liittyvien maakunnallisten ja paikallisten tavoitteiden kanssa. Maakuntasuunnitelmassa osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys. Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

26 § Maakunnan liitto

Maakuntakaavan laatimisesta ja muusta maakunnan suunnittelusta huolehtii kuntayhtymä (*maakunnan liitto*), jossa alueen kuntien on oltava jäseninä.

Hallintotasot

- **Maakuntavaltuusto** vastaa kuntayhtymän toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kuntayhtymän päätösvaltaa. Maakuntavaltuusto siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä.
- **Maakuntahallitus** vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Maakuntahallitus johtaa kuntayhtymän toimintaa, hallintoa ja taloutta. Maakuntahallitus vastaa kuntayhtymän toiminnan yhteensovittamisesta, henkilöstöpolitiikasta ja huolehtii kuntayhtymän sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.
- **Maakuntajohtaja** johtaa maakuntahallituksen alaisena kuntayhtymän hallintoa (virasto), taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Maakuntajohtaja vastaa asioiden valmistelusta maakuntahallituksen käsiteltäväksi.